Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 210. szám. Vasárnap, szeptember 16.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . 4 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . 5 » — »
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . 24 kor. — fill.
Negyedévre . 6 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők
Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVARAD, szept. 15.

Adóemelés gőzerővel.

Nagyvárad város főszámvevője összeállitotta a város 1901. évi költségelőirányzatát s annak egyes tételeit kellőleg indokolva, a következő csoportositással végzi előterjesztését:

A szükséglet

1 a rendes kiadások összege	937.660	kor.	04 fill.
2. a rendkivüli	21.618	»	15 »
3. a beruházási	34.550	»	— »
4. az átmeneti	575 843	»	— »
tehát a szükségletek főösszege	*1,569 671*	*kor.*	*19 fill.*

Ezzel szemben:

a fedezet

a) a rendes bevételek főösszege	857.873	kor.	84 fill.
b) az átmeneti bevételek összege	428.892	»	31 »
és igy a fedezet összege	*1,286.766*	*kor.*	*15 fill.*
lévén pedig a szükségletek főösszege	1,569.671	»	19 »
mutatkozik *fedezeti hiány*	**282.805**	**kor.**	**04 fill.**

mire nézve tisztelettel inditványozom, hogy ennek fedezésére a 642.966 koronával kimutatott állami egyenes adók arányában a községi iskolai 5, és ipariskolai 2, valamint az ezuttal először előirányzott kisdedóvodai 3, együtt tehát a jelen költségvetés V. főrovata alatt már beiktatott 10% pótadón felül további 44 mindössze tehát ötvennégy (54) száztóli (%) községi adópótléknak megszavazását, ***vagyis az eddigi érvényben állott közköltőnek tizenhét (17) %-tólival leendő felemelését*** illetékes helyen kieszközölni méltóztassék.

*

Megdöbbenéssel olvastuk a költségelőirányzatból a fentebbi számokat, amelyek olyan nagymérvü uj megterheltetését jelentik a város polgárainak, amilyenre aligha számitottak azok a városatyák is, akik a város fejlődése érdekében nagyobb terhek viselésétől sem riadnak vissza.

Tizenhét százalék adóemelés!

A város polgársága annyira tul van terhelve az állami adókon kivül a különféle terhekkel, hogy ez iránybani kötelezettségének csak a legnagyobb erőfeszitéssel bir, már aki bir, megtelelni és a legtöbb a tisztességes polgári megélhetés rovására tudja csak viselni a minden oldalról reá nehezedő terheket.

Erősen szoktuk hangoztatni, és ez igaz is, hogy Nagyvárad iparos és kereskedő város. Főleg e két elemnek kell kiizadni azokat a folyton növekvő kiadásokat, a melyek a város háztartására szükségesek.

S mit tapasztalunk?

A helyi kisipar napról-napra jobban hanyatlik. Nyomorusággal küzdenek kisiparosaink mindjobban és száz és százakra megy azok száma, a kik ma még nem tudják, hogy holnap lesz-e önmaguknak és családjuknak kenyerük.

Az ipartanodai bizottság tegnapi ülésén jelentette az igazgató, hogy az iparos tanulók száma fogy. Természetesen. Az iparosnak keresete nincs; tanonczot nem tart, mert örül, ha családjának meghozza verejtékes fáradtsága a legszükségesebbet.

Kereskedelmünkről beszéljünk? Erről inkább beszélhetnek a gyakori fizetésképtelenségek, a legforgalmasabb helyen is üresen álló boltok s főleg a pénzintézetek váltó-tárczái. Kereskedelmünk a szó legszorosabb értelmében pang. Szomoru adatokkal szolgálhatnak erre nézve még azok a régi, renomirt üzletek tulajdonosai is, a kik ugyan a régen megvetett alapból még fentartják üzleteiket, de a bevételük alig fedezi a kiadást.

Azt is hangoztatjuk, és ez is igaz, hogy a város népesedése folyton növekszik és ezzel szemben a költségvetés indokolása kimutatja, hogy az adóalap 663.290 koronáról 642.966 koronára apadt. Ez bizony nem a vagyonosodás jele. Annál inkább nem, mert az csak képzelt állitás, hogy a III. oszt. kereseti adó mérsékeltetett. Eltagadhatlan tény az, hogy a város polgársága szegényedik.

Ilyen szomoru körülmények között érthető az a megdöbbenés, a mit az ujabb óriási adóemelés kilátása kelt a polgárság összeségében.

Az elmult évben is ijesztett a közköltő emelés réme, előbb 5%, majd 2% emelés képében s már nagy aggodalmat keltett még az irányadó férfiaknál is de egyes kiadási tételek törlésével sikerült elkerülni a nagyobb megterheltetést.

Ismerjük a városi főszámvevő pontosságát, figyelmes körültekintését s éppen mert bizunk a multak tapasztalatai után a költségvetés reálitásában, csak növekszik aggodalmunk. Mert alig hisszük, — ha pár perczentet lealkudhatunk is a 17% emelésből, — hogy kikerülheti a város a nagyobb megterheltetést.

Azt azonban látjuk, hogy ez a baj nem csak az utóbbi egy vagy két évi

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Leányok.

Irta: **Mányiné-Prigl Olga.**

Elcsendesedtek a gyerekek. A két kisebbik fiu ugy aludt el, a hogy az ostornyélen pereltek, kiki lesült, apró kezében tartotta a fél végét és most már álmában hanczurozott tovább az angyalokkal, mint mondani szokták. Pedig a milyen vásott gyerek volt a maga nemében Pál és Laczkó, ugy bizonyára csak az ördög fiókok lehettek a czimboráik. A szegény kis nénjük nem győzött rájuk varrni, harisnyát foltozni, a gombjaikat meg épen oda hagyták mind, cserébe egy kis spárgáért vagy varju tollért. Ép akkor este is, föl nem hagyott volna a rimánkodással Laczkó:

— No, kicsi Magdi, csak most az egyszer hagyd meg nekem . . .

Egy csupasz galamb fiókért könyörgött és olyan szépen nézett nénjére a nagy kék szemével, hogy az kicsi hijján majd megengedte, hogy a maga tulajdon vánkosán csináljanak helyet az idétlen, csunya kis állatnak.

— Látod, hogy reszket, tóditotta Pál, te melletted bizonyosan nem félne. Arra gondolt, hogy olyankor, mikor nagyon dörög az ég, meg villámlik, ők is oda szoktak bujni a nénjük mellé.

Kivülről kétszer is bekopogtatott hozzájuk Margit, a vendégük:

— Ugyan Magdi, gyere már ki, oly remek este van . . .

— Mindjárt édes, kiáltott vissza a leány s ő maga is lázasan segitett vetkőztetni a gyerekeket, miután valami szerencsés véletlen egy törött ostornyéllel elfelejttette velök a galambfiókot. Játszunk lovat, hintót, kiabálták azok uj eszméhez kapva s elkezdtek egymás hátán lovagolni. De ám mindenik kocsis akart lenni. A nézeteltérésnek éktelen sirás lett a következménye, mig nem a pajkos kis ördög, mely addig is piszkálta őket, egy óvatlan pillanatban rájok dobta az álom köpenykéjét, a mitől aztán elszunyadtak mind a ketten.

— Magdi — hallatszott kivülről ujra.

A leány önkénytelen vetett egy pillantást a tükörbe. A haját végigsimitotta s még egyszer körül nézte magát. Akarva megcsöndesitette lépéseit, végig ment a folyosón, le egészen a kert végéig, a rózsa gruppok felé, a honnan felhallatszott a Margit évődő kaczagása, olyan szépen tudott nevetni, mintha ezüst csengőket ráztak volna. A harmatos, szép, holdvilágos estében nem is hallatszott más,

Természetes
magyar hegyi borok!
fehér siller és vörös; **kitünő minőség**,
literje 30, 32, 40, 44 és 50 kr.
100 liter 22 forint.

Mertz Nándor
csemege és borkereskedőnél,
Nagyvárad,
Nagy-Körözs utcza, Mertz-ház.
Telefon 134. szám.

Mézédes
hegyaljai **szőlő**
kilója 30 kr.
Rohonczy-féle czukordinnye
kilója 10 kr.
Első és legrégibb biharmegyei
gyümölcs kiviteli üzlet.

gazdálkodásnak a szomoru eredménye. Mig volt a városnak az adósság mellett törzsvagyona, a törvényhatóság elég könnyelmüen szavazott meg mindent, sokszor a vezető kéz félretolásával is.

Ma odajutottunk, hogy a törzsvagyon eluszott s az adósság pedig hatalmasan megszaporodva, mint moloch követeli a rengeteg kamatot és tőketörlesztést.

Erre nézve a költségvetésből csoportositjuk a következő számadatokat:

Az 1901. évben fizet a város a kölcsönök után kamat és tőketörlesztésben összesen *358,158 koronát* s ebből esik *kamatfizetésre 306,725 korona*, tőketörlesztésre pedig csupán *51,433 korona*. Az 1901. év végén *6,710.124 korona tartozása marad* a városnak.

Igaz, hogy az utóbbi kölcsönből még meglevő összeg után 24275 kor. összeg kamatot kap a város, de a jövő év végén, a teljesitendő kiadások után, már csak 325.215 korona összeg marad meg a város pénztárának.

A város tehát összes kiadásainak mintegy *20%-át* tőketörlesztésbe és kamatokba fizeti.

Ez bénitja meg a város fejlődését s hova-tovább elviselhetetlenné teszi a polgárokra a terhek viselését.

*

Megörvendeztet bennünket a költségvetés még azzal is, hogy a 17% közköltő emelésen felül ujabb teher hárul különösen a pontosan fizetni nem tudó szegényebb polgárokra.

Nagy visszatetszést keltett nemrég az a terv, hogy a községi pótadók után is késedelmi kamatot akar szedni a város. Erre nézve az előre nem látható kiadások tételénél a költségvetés indokolása a következőkkel kecsegtet:

> Nem hallgathatom el azon meggyőződésem nyilvánitását, hogy ha a közköltőnek a kevesebb pénztári maradvány okából való emelése elő kitérni akarunk, már legközelebb foglalkoznunk kell azon eszme megvalósitásával, melyet a polgármester ur felvetett, hogy t. i. az esedékesség időpontjában be nem fizetett közkövetelések és ezek között főleg a községi adópótlékok után *késedelmi kamatokat szedjünk.*

*

Még két megjegyzést nem hallgathatunk el.

A költségvetésben örömmel látunk egy kiadási tételt. A bejelentő hivatalra 8271 korona kiadás van felvéve. Ez az, a mit már régen életbe kellett volna léptetni. Sok pénze megmaradt volna a városnak, ha eddig is nyilvántartják azokat, a kik minden felől ideszakadtak s kórházi és más költségekkel terhelték a város pénztárát.

A bevételek tételénél azonban egy összeget nem látunk annyira biztosnak. A villamos vasut révén befolyó 252,000 koronát s ennek kamatait értjük. Bár csalódnánk! De ezzel már ugy vagyunk, hogy akkor hiszszük, ha majd a városi főpénztárnok is megropogtatja azokat az ezreseket.

*

A költségvetés tárgyalásai során meglátjuk, mit lehet a főszámvevő kétszerkettőjéből lealkudni, de mérlegelve Nagyvárad város közönségének sanyaru helyzetét, szivünk mélyéből kivánjuk:

— Muljék el tőlünk e keserü pohár!

Vid—

Szász hazafiság.

Csodálatos dolog. Senki nem köpköd, nem skandalizál a hazai sajtóban. Pedig undok esemény történt *Brassóban*. Egy papnál lefoglaltak egy sereg levelezőlapot, a mely közforgalomban volt, amelyet a pap fundált ki és terjesztett el, a mely levelezőlap telve volt a magyar nemzet elleni izgatással, szász alakoskodással, dicsőitésével oly hazaárulónak, a ki a magyar haza szabadsága ellen emelt jogtalan fegyvert. A papnál házkutatást tartottak, a pap nem tagadott semmit. A pap még azt is bevallotta, hogy *gyülöli biz ő a magyart 45 év óta s azt a dalt, mely a magyarság ellen izgat, melyet ő irt, bizony terjeszti, a mint tudja*, hirlapokban, könyvekben, folyóiratokban, a hol csak alkalma nyilik, mert gyülöli a magyart.

És csodálatos dolog: A sajtó nem üvölt, az Allians Izraelit nem bömböl, a liberálizmus hallgat.

A hazaáruló *Obert* Ferencz pap ugyan, de hát — szász lutheránus pap!

Árulja hát a hazát és legyen egész békességgel az Urban!

Eb se harapja, hisz azért — nem fizetnek!

A bolgár fejedelem Budapesten.

Ferdinánd bolgár fejedelem Alcsuthról, a hol József kir. herczeg vendége volt, tegnap viszsza tért Budapestre. A bolgár fejedelem régi vágya volt, hogy Budapestet megismerje, mivel ujabb átalakulásait még nem láthatta. A főváros nagyobb utvonalain kikocsiztak és Klotild főherczegasszony magyarázatokkal szolgált a fejedelemnek, a kit a belváros szépségei teljesen elragadtak.

Megtekintette a Klotild főherczegnő palotáit, az Esküténi hid épitését, az uj országházat és legnagyobb megelégedését fejezte ki a látottak fölött. Majd a Margit-szigetet látogatta meg, a hol a főherczegnő az uj épületeket mutatta be a fejedelemnek.

Ferdinánd fejedelem jó kedvvel beszélgetett kiséretével, a mely nem győzte bámulni figyelmességét. A budai várból megnézte a főváros panorámáját és a legnagyobb csodálattal beszélt Budapest fekvéséről. Kiséretéből Sirmaejew dr. meglátogatta Széll Kálmán miniszterelnököt; Bourbonlon gróf és Lewerkühn dr. nagy bevásárlásokat eszközöltek.

A fejedelem sétája alkalmából politikai kérdések is szóba kerültek és Ferdinánd fejedelem egy budapesti ismerőse kérdésére igy válaszolt; »Gyujtófáklyát nem viszek kezemben és nem fogom türni azt, hogy kissebb félreértésekből komoly bajok támadjanak.«

Öt óra után tért vissza a fejedelmi társaság az «Angol királynő« szállodába, a hol az első emeleten rendeztek be lakosztályt. Az esti vonattal a fejedelem Bicskére és onnét éjszakára Alcsuthra utazott, honnét vasárnap érkezik ismét Budapestre. A fejedelem a maga

---

mint az az ezüstös nevetés, meg a férfi halkitott bariton hangja, a hogy valami bolondságot mesélt annak a mindig jókedvü leánynak.

Magda önkénytelen megállott. Valami különös érzés fogta el, minthogyha a torkát szoritotta volna valaki. Körül-körül a nehéz rózsaillat a fejére szállott, hogy szinte megszédült belé. Egy banális hang téritette magához:

— Kisasszony kérem . . .

A husszu, vékony leány, a kit csak kedveskedésből szólitottak »kicsi Magdinak« — összerezzent, mintha valami nagyon rosszon érték volna. Pedig csak a kis szolgáló sürgette meg valamiért, talán, hogy rendet csináljon közöttük valamely dologban. A mint végigment a folyosón megint, ugy festett fehér ruhájában, mintha egy sugár tévedt volna be a vadszőlő indái közül, a holdas éjszakából. Puha lábnyomai zajtalan suhantak odább a folyosó kőkoczkáin.

Emezek elébe jöttek, Margit és a férfi. Az öreg urat, a Margit édes apját, lent hagyták a kertben, nagy disputában a berki ispánnal.

Világos ruha volt a férfin is, szinte elütött tőle a lesült, napbarnitott arcza. Vastag karikagyűrüje megcsillant kezén, a hogy végigtörülte homlokát.

— Miklós, tegye fel a kalapját, megfázik — mondta neki Magda. És a hogy melléje lépett és bizalmasan beleöltötte karját a férfi karjába, volt abban egy kis szelid kihivás: látod, az enyém ő még is! Hosszu, vékony ujjain ott fénylett a gyürü szintén, párja a másiknak.

Margit végigdült a gyepen, ugy kaczagott. Nagy barna haja lecsuszott a nyakára, s a hogy egy hanyag mozdulattal föltüzte ismét, fölemelt karjáról visszahullottak a csipkék s látni engedték remek, gömbölyü könyökét.

A férfi idegesen huzta ki karját a Magdáéból:

— Maga, édesem, mindig azt hiszi, hogy a gyerekekkel van dolga . . .

A másik leányt segitette fel a gyepről s nagy buzgósággal söpörte le ruhájáról a füszálakat. Magda szintén nevetésre fogta a dolgot, pedig inkább szeretett volna elbujni valahová és sirni, jól kisirni magát. Ha odahajthatta volna a fejét az édes anyja szivére, hogy annak a dobogásából tudhassa meg, igaz-e a sejtelem, mely mint a hideg láz lassan-lassan emészteni kezdi a lelkét, a testét: Miklós már csak kötelességből venné el őt, de mást szeretne . . .

A holdra felleg jött fel, a fák levelei halkan rezegni kezdtek. Az eső is megeredt később, szitálva, lassan. A rózsa-gruppokból még édesebb illat verődött fel, a gyöpön belől a virágos rundók tikkadt szomjusággal szürcsölték föl a hulldogáló esőcsöppeket.

A két leány egy szobában aludt. Egyszerü, csöndes kis szobában, a hol még horgolt teritők voltak a zöld szövettel áthuzott párnás székekre boritva. A kerek asztalon selyemkötéses könyvek; az ágy felett berámázva egy megsárgult, viaszvirág mennyasszonyi koszoru, a Magdi édesanyjáé, vele szemközt az aranygyöngyökkel kivarrott házi áldás.

— Lefekszel? — kérdezte Margit.

Magdának sápadt volt az arcza egy kicsit, talán könny is volt a szemében, azért elfordult, mintha keresne valamit és ugy mondta csendesen:

— Levelet irok . . .

— Kár is volna ebben a remek éjszakában aludni, mondta Margit s jókedvü pajkossággal fonta karját a halvány leány dereka köré.

— Sietek édes, felelte az, s lekapcsolta magáról a hizelgő fehér kezeket.

— Nohát eredj — duzzogott Margit, de aztán megint dalolni kezdett, halkan, pettyegtetve, de tagadhatatlanul kedvesen.

Magda oda vitte a lámpát a kis asztalára s háttal fordulva Margitnak irni kezdett. Bucsuzott abban a levélben, attól a kis fénylő karika gyürütől, a mi eddig, azt hitte, mindene volt. Most megtudta állani, hogy egy könnyet se ejtsen rája.

A másik leány az ablakon könyökölt ki és czigarettázott. Csipkés háló köntös volt rajta, puha, természettől göndör haja lágyan simult halantékaira. A habos fehér ablak függöny festői ránczokban vette körül alakját.

Magda őszinte csodálattal nézte egy dara-

és kisérete számára az Angol királynő szállóban bérelt lakást, a hol is az egész első emeletet bocsájtották rendelkezésére.

A jövő iparosaiért.

— Az ipariskolai bizottság ülése —

Az ipariskolai bizottság tegnap délután 4 órakor *Ragány* János elnöklete alatt ülést tartott. Ott voltak: Czeglédy Jeremiás, Guttman József, Jankovics János, Láng József, Máthé Lajos, Óváry Lajos, Rechtné Bauer Zsófia, Sztarill Ferencz, Sztarill János, Szüts Izsó, Vucskics Gyula dr. és Weisz Károly.

Az elnök bemutatta és fölolvastatta a legutóbbi ülésről szóló jegyzőkönyvet. Minthogy a kir. tanfelügyelőségtől az észrevétlenül érkezett vissza, hitelesitették.

Szüts Izsó igazgató terjesztette elő időszaki jelentését, a melyből a következőket emlitjük föl: a mult tanévről elkészült jelentése az ipariskolai értesitőben jelent meg, ez okból kéri, hogy az értesitő egy-egy példánya a levéltárba helyeztessék, a szakminiszternek megküldessék. A tantestület 3 évre megalakult és előadójául Szombathy István drt. választotta meg. Bemutatja Vaday József »Ipariskolai eredménytár« czimü munkáját, mely az ipariskola tananyagának rövid, dióhéjban foglalását tartalmazza; inditványozza, hogy a müből szegény tanulók közt leendő ingyen kiosztásra 20 korona értékben megrendeltessék: elnök inditványára a megrendelést függőben tartják, mert értesülése szerint hasonló müvet dijtalanul is lehetséges lesz beszerezni. A kereskedelmi és iparkamara ismét 400 korona segélyt szavazott meg a segédek továbbképző tanfolyama részére; köszönettel fogadták. Máriás Mihály szegénysorsu ácstanoncznak szorgalma jutalmául 14 korona tandijat elengedtek. Jelenti, hogy az ipariskolai beiratások eredménye, hogy 730 tanocz van beirva, mintegy 100 tanonczé van elmulasztva, a kik ellen a figyelmeztető intézkedés meg van téve: sajnálattal jelzi, hogy a katonavárosi iskola első osztályába eddig csak 11 tanoncz iratkozott be, a kik miatt oktatást tartani nagy áldozatba kerülne, a bizottság bevárandónak tartja, mig az eddig be nem iratkozottak jelentkeznek és ha a létszám nem emelkedik, más városrészi iskolához csatolják. Végül jelentést tesz párisi tanulmányutjáról, melyet egy külön e czélra egybehivan ó ülésen akar részletesen ismertetni. Ezuttal csak egy inditványt akar előterjeszteni, melyet érdekessége miatt itt közlünk:

A világ összes kultur népei által összehordott anyagi és szellemi kincstárban, a párisi nemzetközi kiállitáson bár arról győződtem meg, hogy az oktatásügy terén a fejlettebb kulturával biró egyes nemzetek által még magasan tulszárnyaltatunk azokból még nagyon sokat tanulhatunk, mindamellett tiszta önérzettel állithatom, hogy iparostanonciskolánkat és segédek továbbképző tanfolyamainkat jelenlegi szervezetükben is méltán sorozhatjuk a legjobb e nemü intézetek közé.

Viszont azonban az »Északamerikai Egyesült Államok« iskolái által bemutatott páratlan eredmény meggyőzött a Contingensükön uralkodó azon felfogás helytelenségéről, mely érdemet a tanférfinál első sorban a szerzett magasabb, vagy alacsonyabb képesités szerint s nem az elért eredmény után mérlegeli. Az amerikai iskolák erős szakfelügyelet alatt állanak, de ők maguk jó iskolát még nem létesithetnének, ha ambicziótól telitett tanitói karral nem rendelkeznének. Az ambicziót a valódi érdem anyagi elösmerése teremtette meg a praktikus amerikai légkörben. Gyermek menedékházak vezetői nagyobb dotátiót vivhatnak ki maguknak, mint a közép iskolák magasabb kvalifikáczióju tudós tanárai, ha e téren kiváló érdemeket szereztek.

A mi iskoláink szervezetét e kérdés lényegesen érinti, mert a kvalifikáczió különfélesége szerint 4 féle fizetési fokozat van megállapitva óraadó tanáraink dijazásánál. A magasabb képesitésre való törekvés szempontjából a fokozat megállapitása helyes, de igazságtalanná válik a taneredmény megitélése, tehát a lelkiismeretes munka s ambiczió mérlegelése alkalmából.

Ezen igazságtalanságot csekély anyagi áldozattal meg lehet szüntetni, ha a tek. bizottság az alábbiakban körvonalozott javaslatokat szives figyelmére méltatva, elfogadni kegyeskedik:

1. Az ipariskolai óraadó tanitók kvalifikáczijának különfélesége szerint megállapitott 4 féle fizetési fokozat helyett bármely magasabb fokozatot alkalmazhatja az ipariskolai bizottság az oly óraadó tanárnál, ki arra kiváló érdemeket szerzett.

2. A legmagasabb fizetési fokban levő és kiváló érdemeket szerzett tanár jutalmazására évi 100 koronát vegyen fel a bizottság állandóan az iskola költségvetésébe.

3. A város anyagi helyzetének figyelembe vételével évenként csak egy, tehát a legnagyobb sikert felmutató tanerő jutalmazható az 1. v. 2. pontban körülirt módon.

4. E jutalom nem az aránylag legjobb tanerőt illeti, tehát nem minden körülmények között adatik ki évenként, hanem csakis abban az esetben, ha az elért eredményt vagy az iparoktatás érdekében létesitett reformot a bizottság feltétlenül becsesnek itéli meg.

5. E jutalomban ugyanazon tanerő egy 3 éves czyklusban csak egyszer részesülhet, a magasabb fizetési fokban azonban mindaddig marad, mig annak leszállitását a bizottság ki ne mondja.

Az ezekben körvonalozott javaslatom elfogadása által a tek. bizottság az iparoktatást ismét egy jelentékeny lépéssel fogja előre vinni és pedig a nélkül, hogy a város áldozatkészségét nagyobb mértékben igénybe venné, mert az évenkénti mintegy 100 korona jutalom kilátásba helyezése a tantestület tagjai között egy egészséges versenynek válna szülő anyjává. Ismételve ajánlom javaslatom elfogadását.

Elnök inditványára a bizottság a fölvetett javaslatot helyesléssel fogadta és annak beható tanulmányozására szükebbkörü bizottságot kért fel, melynek tagjai *Ragány* János elnöklete mellett: *Bertsey* György, *Láng* József, *Stark* Gyula, *Vucskics* Gyula dr. valamint *Sztarill* János jegyző és *Szücs* Izsó igazgató.

A női kereskedelmi tanfolyam.

Az elnök ismerteti Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának szeptember havi ülésén hozott határozatát, mely szerint a nagyváradi női kereskedelmi tanfolyamnak átvételét egyelőre egy évre elhatározta és a szervezés és gondozás eszközlésére az ipariskolai bizottságot kéri föl. A bizottság, minthogy a női kereskedelmi tanfolyam szervezése a szakminiszterium előzetes engedélyétől függ, megbizta az elnököt, hogy Nagyvárad város polgármestere utján sürgős felterjesztésben kérje a tanfolyam létesitésének engedélyezését, valamint annak anyagi támogatását. Addig is megbizza elnököt és a jelenlevő Rechtné Bauer Zsófia igazgatónőt, hogy a tanfolyam mielőbbi létesitéséhez az előmunkálatokat megtegye.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

big, s szinte bele is nyugodott a sorsába: össze fognak illeni Miklóssal nagyon szépen.

Irt tovább. Margit másik czigarettára gyujtott s közben azzal mulatta magát, hogy a fülemiléket utánozta. Remekül tudott fütyülni. Eleinte csak maga trillázott, hanem aztán valahonnan nagyon messziről felelni kezdtek rá. Előbb csak félve, lassan, majd mindig bátrabban. Margit vissza huzódott, de ugyanabban a pillanatban rémülten sikoltott fel. Az égő czigarettától meggyuladt a függöny s égett, lobogott tőle a könnyü, csipke ruha . . .

. . . De a levelet azért még is elküldte Magda a vőlegényének.

Ferencz császár s a két vén kisasszony.

Ebner-Eschenbach Mária osztrák irónő, a ki jövő szerdán üli meg hetvenedik születésnapját, atyja életéből mulatságos epizódot beszélt el, melynek szereplői Ferencz császár és két vén kisasszony. — Az irónő atyja, báró Dubszky Ferencz császári királyi udvari kamarás volt. Amikor egy izben szolgálatot tett Ferencz császár előszobájában, két vén kisasszony járult az uralkodó elébe, hogy egy pörös ügyükben az ő közbenjárásáért esedezzenek.

— Istentől fölébünk helyezett urunk, a ki egy szavával dönt az emberek sorsáról . . . — igy szóllitották meg az uralkodót térdre borulva.

— Ugyan keljenek föl, mi jut eszükbe ?

De a császár beszélhetett, a fölkelés nem ment oly gyorsan, mint a letérdepelés. Ő maga kezet akart nyujtani az egyik kisasszonynak, de az nem engedte, hogy a császár szentséges kezével hozzája érjen. Végre is a kamarás fölsegitette a hölgyeket és helyettük elmondotta I. Ferencznek, hogy mily járatban vannak.

— Tudom, tudom — mondotta a császár. — Az ügyük már rendben van. Kapzsi rokonaikat, kit magukat örökségüktől meg akarták fosztani, valamennyi instánczián elutasitották. Ügyük külömben Winkelsberger udvari tanácsosnál hever. Menjenek azonnal hozzája. Ha pedig megint, amit nem remélek, igazságtalanság esnék magukon, jöjjenek ismét hozzám. Mindig itt leszek.

A császár ezzel visszatért dolgozó-szobájába.

A két vén kisasszony eltávozott, de alig pár percz mulva zokogva és jajveszékelve visszatért a kamaráshoz.

— Kamarás ur, segitsen rajtunk, mentsen meg bennünket. Ha nem ereszt még egyszer ő felségéhez, minden elveszett.

— Önök nem tudják mit beszélnek, hölgyeim! Ő Felsége éppen az imént elbocsátotta magukat. Dél van, az audienczia véget ért. Távozzanak hölgyeim!

De a vén kisasszonyok nem tágitottak. Tán fölébredt bennök valamelyik ősüknek harczias vére.

— Ön sohasem ismerte a szegénységet, kamarás ur? — kérdezte az egyik.

— De igen, — válaszolt Dubszky, — jól ismertem. De nem tehetem, ez ellenkezik minden szokással, beleütközik az udvari szabályokba.

De a hölgyek addig könyörögtek, a mig Dubszky szive meglágyult. Bement a császár dolgozószobájába.

Az uralkodó az iróasztalnál ült és dolgozott.

— Felség, tisztelettel esedezem, bocsásson meg. A két vén kisasszony . . .

— Ugyan, még mit akarnak? — kérdezte a császár kissé türelmetlenkedve.

— Nem tudom felség, csak azt mondják, hogy minden elveszett, ha nem borulhatnak felséged lábai elé.

— No ezt kikérem magamnak! De hát Isten nevében, bocsássa be őket.

Ujjongva rohantak a vén lányok a császár szobája felé, de a küszöbön gyökeret vert a lábuk. Tovább már nem merészkedtek.

A császár letette tollát és mosolyogva kérdezte:

— Még mivel szolgálhatok?

— Felség, — mondta az egyik — legalázatosabban esedezünk, kegyeskedjék megmondani, . . . hol lakik Winkelsberger udvari tanácsos ur? . . .

A hét krónikája.

Régen nem volt ilyen izgalmas hetünk. Minden napra jutott egy-egy szenzáczió. Ehhez csak egy hét volt hasonlitható: az, amelyikben a páros számu napokon Románia küldte a zsidóit Bécsnek, a páratlanokon pedig Bécs küldte vissza Romániának s mi a páros és páratlan napokon egyaránt etettük és — nem dicsértük őket.

*

Kereszt a tanteremben.

Az egyetemi ifjak mozgalma volt az első, követelvén a keresztet a tantermekbe. Szép, nemes mozgalom volt ez, természetes tehát, ha a liberális lapok megbotránkoztak rajta.

Pedig hát kinek a képével lehetne méltóbban disziteni a tantermeket, mint éppen a Megváltóéval? Ő volt a világ tanitója, a kinek eszméin épült fel az egész társadalmunk, minden tudományunk. Ő a kezdet és vég s ha képe ott van az elemi iskolák legnagyobb részében, legyen ott a tudomány csarnokaiban, az egyetemen is!

Sőt mintha talán elkelne a vidéki iskolákba is egy kis figyelmeztetés, kinek a tanain nyugszik Magyarország alkotmánya és koronája?

*

Uj százasok, uj huszkoronások.

Mióta a koronavalutát behozták, nemcsak az uj pénz terjed egyre örvendetesen, hanem az uj pénzgyárosok is egyre kevésbbé örvendetesebben terjednek. A hivatalos lap éppen akkor hozta az uj »veres hasu« huszkoronás bankjegyek leirását, mikor kiderült, hogy egy hajdan nagyfejü tüntető vezér versenytársa lett az államnyomdának s százforintosokat bocsát ki. Sajnos, a magyar állam nem volt hajlandó jót állani dr. *Takács* Zoltán kibocsátmányaiért, de igen is jót akar állani, hogy neki ne csináljanak konkurrenciát. Ezért lett a hajdan megénekelt utczai hősből, Kossuth temetésének lovas rendezőjéből közönséges gyalogos hamisitó.

És lesz belőle még közönségesebb rab, végül pedig — ejh, ki tudja, hol végzi?

Csak a közönségnek jutna legalább eszébe ez az eset, ha legközelebb alkalma lesz megint valami tüntetésen nagytorku demagógokat éljenezni.

Ne feledjünk, de azért tanuljunk.

*

Csillaghullás.

A nagyságokra egyáltalán rossz volt az időjárás. A kiket csillagoknak tartottak, sárba hulltak s lett belőlük kátyu, pocsolya.

Szegény *Sándor* szerb király Ő Felségével is megesett ez a pech. Eddig ugy néztünk rá, mint egy Rómeóra a trónon, a kinek szive csupa tüz, a kiből szónokot és hőst csinál a szerelem. És most kiderül, hogy bizony csak közönséges halandó Ő Felsége, még azok közt sem valami kiváló. Hogy többet ne mondjunk, saját édes anyjával szemben elfeledkezett a negyedik parancsról.

Pedig Ő Felsége még nem régen vizsgázhatott a katekizmusból.

Vagy az a szerelem nemcsak vakit, de az eszét is veszi annak, a ki belehabarodik?

Ilyen hullott csillag — bocsánat, de a sorrendben az időrendet követjük — *Papp* Béla is. Evvel az emberrel nem érdemes bővebben foglalkoznunk. Ha betörő betyár lett volna, most érdemes lenne hasábokat irni róla. De értelmes, müvelt ember volt — a büntettel megelőzte a földi igazságszolgáltatást. Halott, mielőtt felakasztanák.

Holtakat ne hivjunk fel kisérteni.

Hull, de még nem hullt le a *szabadelvü párt* csillaga.

Hej, pedig milyen ragyogó csillag volt ez a név Kossuth Lajos, Eötvös, Széchenyi, Kemény, Deák idejében. A nemzeti ideálok táplálták lángját, fénye egy nemzetet vezérelt s mikor kellett: voltak villámai is, ágyui, kardjai, halni kész légiói.

Ma ez a szép név czégérül szolgál egy közös haszonra dolgozó társaságnak. »Érdekszövetkezet a szabadelvüséghez.« Kéz kezet mosson s a husos fazékért életet, vért, pénzt és szavazatot!

A nagyváradi szabadelvüpárt maga alázta meg magát legjobban, mikor tagjai nyiltan hirdették a legutóbbi választásnál, hogy nem az érdemre fognak tekinteni, hanem a pártállásra. Sőt nem is a pártállásra, hanem csak a klikkszempontra és még valamire. De talán jobb nem is folytatni?

Éppen azért nagyon jó lett volna dr. V. Zs. inditványát elfogadni és még Tisza Kálmán ideérkezése előtt tisztába hozni, hogy hát kik az igazi szbaadelvüek.

Legalább Tisza Kálmánnak is lett volna alkalma nyilatkozni, hogy ő hova tartozik.

Igy épp olyan homályban van, mint az egész szabadelvü párt jövője.

*

Rendre!

Azon a sok port felvert közgyülésen felszólalt jogakadémiánknak egyik tanára is. Nem valami kellemes dolgot kérdezett valakitől, de nem ő az oka, hogy kellemetlenül esett a kérdés az illetőnek. Erre kiáltott közbe valaki egy sértő szót, a mit azonban a közgyülésen nem hallott sem a főispán, sem más közgyülési tag.

Ez a közbeszóló, ugy halljuk, a tanár urnak egy volt tanitványa.

Elég ennyi. S már most csak azt nem értjük:

1. Hogy nem hallotta a sértő közbeszólást a főispán, ha egy ujságiró meghallotta?

2. Hogy ragadhatta magát ennyire a tanitvány a tanárral szemben?

3. Mire való ezt a kinos ügyet éppen a tanitványnak a közönség elé hurczolni?

*

Ifjak tüntetése.

A botrányokhoz különben kezdünk már hozzászokni. Vannak állandó verekedéseink is, milyen például minden évben az egyetemi elnökválasztás.

Valaki igy osztályozta az egyetemi karokat: a theológusok imádkoznak, a bölcsészek magolnak, az orvosnövendékek koplalnak és a jogászok tüntetnek.

Ha egy kicsit tulzott is a mondás, de van benne sok igazság. A bölcsészek sokat tanulnak, de van legalább idejük kenyeret keresni. Az orvosok erre sem érnek rá; a jogászok egy jó része ellenben sem nem tanul, sem nem keres csak választ, szavaz, verekszik és tüntet. Innen van, hogy ha utczai tüntetések alkalmával a rendőrség közbelép, a lapok tudósitásai rendesen ezzel végződnek: »Letartóztatták A. B. C . . . X. Y. Z. joghallgatókat.« Ezek az elemek teszik az egyetemi választásokat is valóságos botrányokká, a melyen jó humoru ember igen kellemesen mulat, de a melyre sokan kedvetlenül csóválják a fejüket.

Részünkről a jogász világra fölötte sajnálatosnak tartjuk, hogy ezek az alakok majdnem kizárólag a jogi pályára özönlenek. Tessék csak megnézni azt az előregörnyedt alakot ott a czukrázdában. Fonnyadt mosolylyal mond valami nem éppen válogatott finomságu szellemességet a »kaczérfrajlának:« ez jogász. Ott az utczasarkon is áll öt alak. Görbe láb, görbe orr s ha egyik sem, hát akkor görbe hát; ellenben kifogástalanul sima ruha. Az utczán szépen felállnak két sorban s az eldefiliroztatott hölgyeken próbálnak szellemeskedni: ezek is jogászok. Az egyetemen dörömbölnek, fütyölnek, orditnak: a portás önérzetesen feleli a kérdezősködőknek:

— Elnökre szavallnak a jogászok.

Azaz helyesebben nem a jogászok, hanem a radikális párt.

Mert ott vagyunk már, hogy a pártoskodást nemsokára az elemi iskolában fogják kezdeni a minden áron radikáliskodó fiatal csemeték. Azt gondolván, hogy igy magukra vonják a világ figyelmét.

Pedig az lesz belőle, a mi az egyetemi választásoknál: mikor fütyölni kezdtek, a nemzetiek túlfütyölték őket. Mikor választani akartak: leszavaztattak. S mikor bothoz próbáltak nyulni: kiverték őket.

Reméljük, a nemzeti párt fényes győzelme a várt üdvös hatással lesz a jogászokra s egyszersmind az egész egyetemi ifjuságra. A görbe orrok és hátak henczegése helyett komoly, tettre kész, hazafias és vallásos nemzedék foglalja el a vezérséget; és ezt az üdvös változást csak hozzuk ki hamar az egész országba.

Akkor a jogászokról is e fogják mondani: megállják helyüket a parketten, a fehér abrosznál de a vizsgáló bizottság asztala előtt is.

És akkor nem kell dühbe gurulni, ha egy végzett jogásztól a vizsgái után kérdezősködnek.

K. A.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Szept. 16. A kerületi betegsegélyző pénztár igazg. ülése d. e. 10 órakor.
Szept. 16. Az első nagyváradi ált. munkás betegsegélyző egylet rendkivüli közgyülése d. u. 3 órakor a Zöldfában.
Szept. 16. Kath. Legény-egylet tánczvigalma a Zöldfa szálloda nagytermében.
Szept. 18. A megyei szabadelvüpárt értekezlete d. u. 5 órakor a Széchenyiben.
Szept. 19. A gazdasági egyesület választmányának ülése d. u. 3 órakor a megyeháznál.
Szept. 19. Megyegyülés.
Szept. 22—23. Lóverseny Nagyváradon.
Szept. 23. Az iparos ifjak szüreti mulatsága a Sasban.

—

* **Papszentelés a székesegyházban.** Lélekemelő szép szertartást fog végezni f. hó 18-án kedden reggel 7 órakor a székesegyházban dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök, ki ekkor fogja pappá szentelni egyházmegyéjének négy fiatal levitáját: *Brém* Lőrinczet, *Dérczy* Istvánt, *Knecht* Jánost és *Lestyán* Adorjánt. A felszentelés nyilvánosan történik, a nagy közönség is részt vehet a megható szertartáson.

* A **megyei közgyülés.** A jövő szerdán, szept. 19-én tartja meg Biharvármegye őszi közgyülését, a melyen *Tisza* Kálmán is részt vesz. Közzel négyszáz darab ügy kerül elbirálás alá, de alig kerül közte fontosabb. Kiválóbb ügyek lesznek: a vármegye jövő évi költségvetése, pótadó-kivetések, néhány igen fontos miniszteri leirat s a tiszti nyugdijalap jelentése, melyből itt közlünk néhány számot. Az állandó alap 426100 korona bevétellel szemben 400 kor. kiadás. A rendelkezési alap 125,000 koronájával szemben 34,600 kor. kiadás van

előirányozva. Rendelkezésre áll tehát még 90,400 korona. A nyugdij-bizottság, tekintettel arra, hogy az alap kiadása könnyen fedezhető, a szokásos 1 százalékot ezuttal sem kérelmezi. Az állandó választmány III. szakosztálya ma, vasárnap, szeptember 16-án d. e. 10 órakor a megyei árvaszék tanácstermében (6. sz.) tart ülést.

* A **braganzai herczeg**. Ferencz József braganzai herczegről az *Aulich* ezredessel történt összeütközésből kifolyólag azt a hirt terjesztették, hogy Brassóba helyezték át. Ez a hir azonban nem felel meg a valóságnak, mert a braganzai herczeg továbbra is Debreczenben marad a Vilmos huszároknál.

* A **huszárönkéntesek tiszti vizsgái.** A Nagyváradon állomásozó 7-ik Vilmos huszárezred önkéntesei, ez évben Nagyszebenben fognak vizsgázni. Négy huszárezred önkéntesei találkoznak ott ez alkalommal. A vizsgálatok f. hó 19-én kezdődnek s 21-én érnek véget. Akik a vizsgát sikeresen kiállották mindjárt az nap őrmesterekké lesznek. Nagyváradi fiuk négyen vizsgáznak, névszerint: Gróf Tisza Lajos, Glacz Antal, Lakatos József és Wertheimstein Henrik.

* A **megyei szabadelvüpárt értekezlete.** A biharmegyei szabadelvüpárt a megyegyülést megelőzőleg értekezletet szokott tartani. A jövő szerdai megyegyülés alkalmából kedden, szeptember 18-án délután 5 órakor tartják meg a Széchenyi-vendéglőben a párt-értekezletet.

* **Tanév megnyitás a helybeli kir. kath. jogakadémián.** Ma. (vasárnap) d. e. 10 órakor lesz a Veni Sancte a premontrei templomban. Utána a tanév ünnepélyes megnyitása az akadémia disztermében. Ez alkalommal az igazgató megnyitó beszéde után Dr. *Némethy* Gyula akad. magántanár fog értekezni az »*Übermensch*«-ről müvelődéstörténeti szempontból. Meghivók nem küldetnek szét, de a felsőbb oktatás minden barátja szivesen látott vendég. *Az igazgatóság.*

* **Ritka gyümölcs.** A felső-lugosi erdőben Orlovits János pestes-sólyomkői lakos felakasztotta magát egy fára, a nadrágszijjával. Egy félreeső helyet választott, nehogy valaki megháborgassa sötét tette kivitelében. Csak napok mulva találták meg holttestét.

* **A püspök idegei.** *Dessewffy* Sándor, csanádi püspök, a nyarat rendszerint makói kastélyában tölti s a park pótolja reánézve a drága külföldi fürdőket. Azt hinné az ember, hogy Makó városának hatósága azon van, hogy az áldozatkész és népszerü püspök minél kellemesebben érezze magát Makón. Hanem az nincsen igy, mert a makói magisztrátus — ugy látszik — nem csak Jeruzsálemtől, de az igazi városiasságtól is jó messze esik és oly eljárást tanusit az általánosan tisztelt és szeretett egyházfő iránt, a melyet ildomosnak egyáltalán nem nevezhetünk. A mint irják, a hatóság egyszerre négy komédiás bódé felállitására adott engedélyt, ugy, hogy a püspöki rezidenczia mindenik oldalára jut egy. A négy komédiás bódéből felhangzó infernális muzsika és zaj ellen kezdetben a püspök felszólalt, de miután szavának nem lett foganatja egyszerüen távozott Makóról. A négyféle komédiás bódéból, no meg a hoppmesteri sajtóból felhangzó éktelen lárma bizony próbára teheti a legedzettebb idegeket is.

* Az **egyetemi választási harcz után.** Az az izzó szenvedelem, amely a tegnap éjszaka lezajlott választáson az egyetemi ifjuság kedélyét fogva tartotta, ma reggelre lelohadt. Az Aula és a Szerb-utcza ma délelőtt a nyüzsgő élet képét mutatta. Az ifjuság csoportokba verődve tárgyalta a tegnapi éjszaka eseményeit. A független egyetemi ifjuság pártja belenyugodott a történtekbe és pártirodáját becsukta. A győztes nemzeti párt az Egyetemi Körbe vonult be. Csupán a liberálisok tartották fönn pártirodájukat és a választással szembene tendőkről tanakodnak. Az a tervük, hogy az egyetemi rektorhoz monstre-küldöttséget menesztenek és tőle a választás megsemmisitését fogják kérni. A nemzeti párt vezetősége és Zsembery István a választás elnöke teljesen korrekt lefolyásunak mondja a választást és megsemmisitésétől annál kevésbbé tart, mert a választás folyamán a pártoknak egyetlenegy bizalmi embere sem emelt óvást, már pedig, ha szabálytalanság történt volna, ezt megtenni semmiképen sem mulasztották volna el. A tegnap éjszaka folyamán több lovagias ügy is támadt, amelyeket a délután folyamán intéztek el.

* **Bucsu Mező-Keresztesen.** A szent kereszt felmagasztalásának emléknapja alkalmából ma, vasárnap templomszentelési ünnep lesz Mező-Keresztesen. Az ünnepélyes szent misét *Kópis* József káplán, a szent beszédet pedig *Botta* Sámuel gyiresi gör. kath. esperes tartja.

* **Harcz a huszárokkal.** Tegnapelőtt éjszaka Szamosujváron egy jómódu fiatal kereskedő együtt mulatatt egy huszárőrmesterrel és több huszárral. Mulatozás közben összevesztek és a huszárok az őrmester parancsára kardot rántottak. A kereskedő erre revolvert vett elő és a huszárokra lőtt, a kik közül kettőt halálosan megsebesitett. A kereskedőt a huszárok össze-vissza kaszabolták. A hadbiróság szigoru vizsgálatot inditott az ügyben.

* **Választás a főgimnáziumban.** A nagyváradi prem. főgimnázium »Eötvös-önképzőköre« dr. *Kolozsváry* Béla tanárelnök jelenlétében folyó hó 15-én d. u. tartotta meg alakuló gyülését. Tisztviselők a következők lettek: Elnök (egyhangulag) *Horváth* Jenő VIII. o. t. Titkár (egyhangulag) *Remess* László VIII. o. t. Főjegyző (egyhangulag) *Személy* Kálmán VIII. o. t. Pénztárnok (egyhangulag) *Völgyi* Gábor VIII. o. t. Főkönyvtárnok (egyhangulag) *Alliquander* Kálmán VIII. o. t. Aljegyzők: Moldován János, Fógel Sándor, Beczkay Jenő, Váradi István VII. o. t. Alkönyvtárosok: Péterffy Elemér és Kaczián Kálmán VII. o. tanulók.

* **A fény és a villamosság.** Lénárd Fülöp hazánkfia, a kieli egyetem tanára, ismét olyan felfedezést tett, melynek messze kiható, tudományos jelentőségét a szakkörök Európaszerte elismerik. Lénárd már 1895-ben feltünt az ugynevezett kathod-sugárral folytatott kisérleteivel, a mely sugárnak átható és fényképező tulajdonságait sikerült fölfedeznie. Ez a fölfedezés volt tudvalevőleg a Röntgen-sugár előfutárja. Lénárd akkor kimutatta, hogy a kathod-sugár nem csupán az ugynevezett Hittorf-féle csőben észlelhető, hanem hogy az üveg falon át is hatolnak. A mostani felfedezés még jelentőségesebb, a mennyiben sajátságos összefüggést mutat ki a villamosság, a kathod-sugár és a fény közöit. A szivárvány szélső ibolyaszinü sugarainak ismeretes az a tulajdonsága, hogy a villámgyorsaságot leszerelik, szinte magukba szivják. Eddig nem tudták, hová tünik voltaképpen az imigyen kisugárzott villamosság. Lénárd megfejtette a talányt: az ibolyaszinü sugarak hatása alatt kahodsugárrá alakul át valamely test villamossága, amely kathodsugár a szabad térben terjed. Fontosak a megfigyelések, a melyek szerint először is a szivárvány ibolyaszinü sugara csak a negativ villammosságot alakitja át kahtod-sugárrá s hogy ilyen módon légüres térben is lehet kathod-sugarakat előállitani, a mit eddig lehetetlennek tartottak. Továbbá megállapitotta Lénárd, hogy az igy produkált kathodsugarak a fény sebességének csupán harmiczad részével terjednek, ezek tehát a leglassubb sugarak, amiket valaha fölfedeztek, minthogy a villamosság sebessége a fényt tudvalevőleg jóval felülmulja. A külföldi szaksajtó a legnagyobb elismeréssel foglalkozik Lénárd fölfedezésével s s különösen a foto-elektromos jelenséges megvilágositását várják tőle. A londoni Electrician igy ir róla: »Mint Lénárd régebbi felfedezései, épp ugy a mostani is nem az utczai embernek való, de a villamossággal foglalkozó tudomány emberére rendkivül jelentőséges. A fény és a villamosság összefüggése óriási problémákat tartalmaz s e problémák megoldása soha sem állott közelebb a lehetőséghez, mint most.«

* **A jövő év munkája.** *Ragány* János városi főszámvevő már összeállitotta Nagyvárad város jövő évi költségelőirányzatát. Ezuttal is hatalmas, derekas munkát végzett. A költségvetéssel lapunk élén foglalkozunk, itt csak arról emlékezünk meg, hogy a jövő évben milyen nagyobbszabásu kiadásokat követelő épitkezéseket vett fel a főszámvevő a költségvetésbe A budget szerint az 1901. évre elő van irányozva:

Városháza épitésére	300.000 korona.
3 óvoda épitésére	54.000 »
Felső vashidi vámbódé áthelyezésére	8.000 »
A »Három rózsa« czimü épület átalakitására	4.000 »
Az »Erzsébet liget«-hez, (Városliget) vezető ut kiépitésére . .	6.000 »
Az »Erzsébet liget« (Városliget) rendezése által igényelt kiadások első részlete fejében . .	10.000 »
Iskolák épitésére	100.000 »

* **Több világosság.** A Szigligeti Szinház feljárójánál levő négy kandellábert eredetileg 1—1 lámpával tervezték. Később azonban felmerült az a terv, hogy minden kandellaberre 3—3 lámpát helyezzenek el s igy 8 lámpával több legyen a feljáróknál. Tegnap este próba világitás volt. Az egyik oldalon 1—1 lámpával, a másik oldalon 3—3 lámpával. A bizottság a hármas lámpák alkalmazását fogadta el.

* **Névváltoztatás.** Fekő János bihar-tordai csendőr vezetéknevét »Fekésházi«-ra változtatta.

* **A jogászok mozgalma.** Nagy dolog foglalkoztatja most a jogász ifjuságot. Nemsokára itt lesznek a választások, s a pártok ugyancsak dolgoznak. A *Knapp*-párt hivei ma délután 3 órakor a Zöldfa-vendéglő kistermében értekezletet tartanak, a mikor a szükséges teendőket fogják megvitatni.

* A **rablóvezér halála.** Vukováron Illics Jevot, a hirhedt rablóvezért, e hónap 13-án a lazei pusztán egy csendőr felkutatta. Illics egy fára mászott fel, de a csendőr lelőtte a fáról. A golyó a haramiát szivén találta, s holtan esett le a fáról.

* **Egy magyar rendőrorvos találmánya.** *Nagy* Dezső dr. államrendőrségi orvos ma mutatta be a rendőrség központi távbeszélő hivatalában uj kapcsoló készülékét, melylyel bár hány telefonállomás ugy köthető össze, hogy az illető állomásokon lévők egymás között ép ugy beszélgethetnek, mintha egy szobában lennének. Hogy a készüléknek, különösön a rendőrségnél, de az egyéb forgalomban is rendkivüli előnyei vannak, az hosszabb magyarázatot nem igényel. Ha egy sikkasztó megszökik, az összes vasuti pályaudvarokat kell értesiteni személyleirás kiséretében. — Természetes, hogy igen könnyen mégeshetik, hogy mialatt az értesitást feladó az egyik indóház őrségét igyekszik kioktatni, a szökevény a másik indóházból zavartalanul elutazhatik. Ép ugy a szerkesztősé-

gek vehetik majd nagy hasznát, a mikor tetszés szerinti redakciókkal egyidőben beszélhetnek. A ma megejtett kisérlet fényesen sikerült s abban részt vettek: Rudnay Béla főkapitány, Pekáry József főkapitányhelyettes, Farkas Lajos, dr. Kállai Hugó, Urs Nándor, Saly Károly és Gogolák Károly rendőrtanácsosok, Rózsaffy Alajos rendőrfőorvos, Licht Géza rendőrfőfelügyelő, Nagy Kálmán dr. rendőrorvos, a feltaláló és Schön Fülöp gépészmérnök. A próbában résztvevők elragadtatással nyilatkoztak a találmányról, amelynek kezelése teljesen egyforma a közönséges telefonéval s annak semminemü átalakitása nem szükséges.

* **Bige Sándor** temetése. Nagy részvét kisérte tegnap utolsó utjára Bige Sándort, az oly korán elhunyt rokonszenves ifjut. Megjelentek temetésén az ő és az általános részvéttől környezett egész család összes ismerősei, mig a koporsót magát egészen elboritották a szebbnél-szebb koszoruk. Mindez mutatta, mit vesztett benne az egész család, melyet is általános részvét vett és vesz körül egész Nagyváradon.

A gyászszertartást *Sulyok* István végezte, a ki megható szép beszédben bucsuztatta el az elhunyt ifjut szeretett családjától.

A diszes érczkoporsón egyedül a szülők és testvérek koszoruja volt elhelyezve, mig a koszoruvivő kocsi telve volt szebbnél-szebb koszorukkal.

A koszoruk szalagjain a következő feliratok állottak:

Felejthetlen Sándorunknak — Szüleid és testvéreid.

Isten veled kedves unoka testvérünk — Róza, Lenke, Ilma és Zoltán.

Kedves Sándorunknak — Ilona és Gyula.

Biharvármegye tisztikara.

Szeretete jeléül Sándornak — Sándor.

Legjobb barátjának — Gying Jenő.

Hálás tisztelettel — Nagy Sándor és neje.

Szeretete jeléül — Dézsi Mihály.

Oszinte tisztelettel — Voncz Zsigmond.

Szeretett Sándorunknak — a Jelencsik család.

Szeretetök jeléül — Laczi bácsi és Vera néni.

Rokoni szeretettel — Imre és Erzsike.

Kedves Sándornak — Mariska és Berta.

Felejthetetlen jó barátunknak — Baróthy-család.

A legjobb barátnak — Magyari Jenő.

Nyugodj békével — testvéreid.

Szeretett rokonnak — a Ratkovszky-család.

A temetésen részt vett az egész Nagyvárad intelligenciája. Ott volt *Szunyogh* Péter alispán a Biharvármegye tisztikarával, ott voltak továbbá dr. Hoványi Géza, Jelentsik István, Miskolczy Barna, Hlatky Endre, Molnár Géza, Szokoly Tamás, Kurovszky F., dr. Fráter Imre, Geleta Géza, Miskolczy Árpád, Gedeon László, Mütter Ferencz, Füredi László és még számosan.

A diszes temetést a szokott pontossággal Weiszlovits Adolf és fia végezte.

* **Tolvaj katona** *Micski* Imre nagyváradi születésü katona pék már suhancz korában ismert alakja volt a rendőrségi bünkrónikának. Csalt, lopott, a hogy csak tudott. Mielőtt berukkolt volna, a többszörösen büntetett gazember negyedfél évi fegyházát töltötte ki s mikor besorozták, az övéi is azt hitték, hogy most már megjavul és ember lesz belőle. Azonban csalódtak. Most ujabb lopást követett el, melyért bizonyára a katonai büntető törvények szerint sulyosan fog lakolni.

A multkor *Schreiber* puskamüvesnél járt, a honnan egy kis forgó pisztolyt ellopott. A lopás csakhamar kiderült s még tulsem adhatott rajta, a mikor nyakon csipték. A motozásnál találtak nála egy csomó álkulcsot, mely körülmény bizonyára ujabb felfedezéseknek lesz a forrása.

* **Esküvő** *Freyler* Béla, az Első magyar általános biztositó-társaság hivatalnoka tegnap d. e. vezette oltárhoz aráját, *Gallovich* Matildot, Gallovich Frigyes helybeli kereskedő müvelt és kedves leányát. Az esküvő a Szent László-templomban folyt le d. e. fél 12 órakor; dr. *Vucskics* Gyula plebános az ifju párhoz a szertartás végén beszédet intézett.

* Az **első beteg.**

A beteg: Az istenért, hol késik a doktor ur? Már egy órája várok rá.

Az orvos ur inasa: Türelem! Mi hat hónap óta várunk önre.

* **Vagdalkozó huszárhadnagy**. A nagykikindai Nemzeti Szállóban óriás botrányt rögtönzött St. H. huszárhadnagy. Részegen egyre boszantotta a vendéglőben levő polgárokat, s főhadnagyát, aki rendre utasitotta, arczul ütötte. A jelenlevő tisztek erre eltávoztak, a hadnagy pedig az asztalok márvány-lapjait kidobálta az utczára a tükröket beverte, kivont karddal kirohant az utczára, hadonászott, mindenkit leszurással fenyegetett, egy rendőrt pedig, aki le akarta tartóztatni, megsebesitett. Vlahovics rendőrkapitány lefogatta s meglánczolva a kaszárnyába vitte. Két huszár százados Aradra utazott, hogy az osztályparancsnoknak jelentést tegyen. A hadnagy csak augusztus 28-án szabadult ki a fogságból.

* **Veszett macska**. Pár hónap óta igen gyakori Biharmegyében a veszett ebek garázdálkodása, de a legritkább esetek közzé tartozik általában, hogy veszett macska ejtsen rémületbe egy községet. Csokalyon a napokban egy veszett macska három kis gyermeket mart meg. A sérült gyermekeket felszállitották a budapesti Högyes-intézetbe.

* **Chimay herczegnő szakitott**. A londoni lapok arról értesülnek, hogy Chimay herczegnő, a szépséges szőke asszony szakitott a szerelmetes Rigó Jancsijával. Az angolt lapok még a szakitás okát is tudják: a herczegnő állitólag csalódott a czigányprimásban. Már hosszu idő óta nincsenek együtt s hir jött arról is, hogy Rigó már nincs az élők között, megölte a pestis. Mások azt mondják, hogy hazajött Magyarországba a feleségéhez. A herczegnő pedig most ki akar békülni az urával.

* **A bankóhamisitók ügye.** A bankóhamisitók dolgában még egyre tart a nyomozás. Most ismét *Szatmármegyébe* kerül a nyomozás fonala, a hol szintén két embert tartanak megfigyelés alatt alapos gyanu alapján.

* **Amerikába szökött ügyvéd.** Rossz sor jár az ujpesti bankokra. Alig két hónapja, hogy az Ujpest-vidéki takarékpénztárt tizezer forint erejéig kárositotta meg egy Amerikába szökött pénzbeszedője s most hasonló bajba került az Ujpesti ipar- és kereskedelmi bank. Hogy mennyi kárt szenvedett az a fiatal, szük viszonyok között dolgozó pénzintézet, azt a tegnap megindult vizsgálat nem deritette még ki, de annyi bizonyos, hogy dr. Elsner Simon, a banknak ügyésze immár Amerika szabadabb ege alatt van és keveset törődik európai szereplésének következményeivel.

Dr. Elsner Simon ügyvéd megalapitása óta ügyésze az Ujpesti ipar- és kereskedelmi banknak. Családos ember s közel huszonöt esztendeje, hogy nőül vette Weinfeld kassai jómódu földbirtokosnak leányát. Tekintélyes hozományt kapott feleségével; eleinte Kassán, utóbb Eperjesen ügyvédkedett. Irodája azonban nem a legfényesebben jövedelmezett és ezért Ujpestre tette át lakhelyét. Nagy lakást tartott itt is, az éj nagy részét kávéházban, kaszinókban töltötte a kártyaasztalnál s jövedelme sohasem fedezte költséges passzióit. Nagy adósságokba keveredett, minduntalan segélyért fordult gazdag apósához is, de, mint hirtelen eltünése mutatja, mindezeken a pénzeken kivül bizony sok máshonnan eredő pénzeket is elköltött.

Három hét előtt elutazott Ujpestről. Azt mondta, hogy Kassára megy apósához. Járt is ott, kapott is vagy kétezer forintot és ezzel a pénzzel Berlinen keresztül Amerikába vitorlázott. Berlinből a mult hó 26-án levelet irt feleségének: »Amerikába megyek, hogy uj exisztenciát teremtsek magamnak.«

Jómódhoz szokott családját nagy zavarban hagyta vissza, de nem kisebb zavarba hozta a bankot, a melynek igazgatósága az ügyész ügyvitelét eddig sehogysem ellenőrizte. Tegnapelőtt instalálták a bank uj ügyészét, dr. Kálmánt s ez kutatja most nagy apparátussal a bizonyosan nagy összegre rugó hiányokat.

* **Balthazár a Fekete Sasban.** Nagyszámu és előkelő közönség gyült össze tegnap Balthazár, a hires büvész első előadására. Bár az előadás kissé későn kezdődött, de a késésért bőven kárpótolta a közönséget a sok, valóban bámulatos mutatvány. Balthazár virágokat szedett a levegőből, kártyákkal csinált csodálatos »kunsztokat«, czukorkákat varázsolt elő, a melyeket a közönség közé dobált. Különösen tetszett, mikor a közönség szemeláttára valódi nagyváradi homokból élő rózsákat növesztett s mikor egy koponyával érdekes beszélgetést folytatott. Nagy tetszést aratott a hasbeszélés is, valamint az elővarázsolt és potyára kiosztott fekete kávéval. Ellenben a kritikán alul álló kinos zene nem tetszett. Az előadást ma megismétlik.

* **Recht Sándor hangversenye.** Nagy érdeklődés mutatkozik városunk müértő közönsége körében a szeptember 23-án megtartandó hangverseny iránt. — Alig, hogy a programm megjelent, már a tegnapi nap folyamán számos jegy-elővétel történt. A hangversenynek minden esetre érdekességet fog kölcsönözni szintársulatunk két kiváló tagjának a szereplése. — Balláné *Csik* Irén »Traviata« nagy áriáját és a »Kuruczfurfang«-ból Káldy Gyula kuruczdalait fogja énekelni. — Balla Kálmán pedig Candillotnak szellemes monologját »Az élet«-et fogja előadni. A müvész kitünően válogatta össze előadandó számait, melyekből fényes bizonyságát fogja nyujtani müvészete hatalmas fejlődésének. A hangverseny 23-án, azaz a jövő vasárnap lesz megtartva.

* **Megszökött közhuszár.** *Begányi* Lajos mezőkeresztesi legényt elvitték Miskolczra, hol huszár mondurt adtak rá. Adtak neki forgós csákót, sujtásos atillát, sarkantyus csizmát, s mikor kihuzta magát, kipödörte szép fekete bajuszát, a város asszonynépe ugyancsak megbámulta a nyalka huszárt. Azonban minden dicsőség daczára nagyon terhes volt neki a komisz katona élet. Mikor ugy el-elgondolta a legény életét, visszagondolt szülői házára, az ő kedvesére, szive elszorult és vágyva-vágyott az ő boldog otthonába. Hajh, de három hosszu esztendő választotta el övéitől, a mi öröklét volt előtte. Nem tudta már zaklatott szive a nehéz sorsot elviselni, mert hát édesebb volt neki az ő Jutkája közelében, mint a százablaku komisz kaszárnyában. Tegnap azután eltökélte magát az utolsóra. Hütlen lett az ezredéhez és ledobván magáról a sujtásos mentét, egy előkeritett czibil ruhában megszökött. Szökése előtt azonban több zsebórát is lopott, mivel nem volt utiköltsége, azután még egy pár csizmát is elemelt, mert restelte, hogy huszár létére mezitláb kerüljön kedvese elébe. A miskolczi parancsnokság az egész környéken körözteti, azonban még eddig rá nem akadtak.

* **Elveszett** Szent János-utczától Sal Ferencz-utczáig 1 uj fekete nadrág. A becsületes megtaláló jutalomban részesül, ha Bumbera Imre szabónak (Szent János-utcza) visszaszolgáltatja.

———

Kinai háboru.

—

A háboru mai állásáról a következő **távirataink** szólnak:

A czivilizáczió Kinában.

London, szeptember 15. (Saját tud. távirata.) A »Daily Telegraph« jelenti Pekingből, hogy a császári palotán való átvonulás alkalmával a katonák, különösen az oroszok, minden értékes tárgyat magukkal vittek. A fosztogatásban polgári emberek is részt vettek. — A »Laffan«-ügynökség jelenti, hogy az oroszok és francziák Csungcsauban borzasztó kegyetlenségeket vittek véghez. Asszonyokat meggyaláztak, gyermekeket és nőket megöltek. Fukushima japán fővezér személyesen emelt panaszt ez ellen az orosz és és franczia főparancsnokoknál.

Ketteler gyilkosa.

London, szept. 15. (Saját tud. táv.) A Reuter ügynökség legujabb értesülése szerint Pekingben ujra kihallgatták Ketteler gyilkosát, a ki a kihallgatás folyamán elismerte, hogy egy magasabb rangu kinai tisztviselő rendeletére cselekedte, a ki meghagyta, hogy az összes idegeneket meg kell ölni s ő a nagy zendülésben nem tudta, hogy kit öl meg.

Kina lefegyverezése.

London, szept. 15. (Saj. tud. táv.) A *Morming Post* legujabb távirati értesülése szerint Oroszország és Franczia ország elhatározták, hogy a takui és más erdőket leromboltatják és Kinát végleg lefegyverezik.

IRODALOM.

—

Leányszivek és asszonyszivek. Ponori *Thewrewk* István, kinek tollát lapunkból is előnyösen ismeri a közönség, előfizetési felhivást hirdet legujabb, érdekesnek igérkező munkájára. Felhivásában a szerző a következőleg ajánlja munkáját: *Leányszivek és asszonyszivek.* Ez a czime legujabb müvemnek, mely igen diszes kiállitásban, művészi czimlappal f. é. október hó folyamán megjelen. Többet igér-e a czim és a kecsegtető külső, mint amennyit majd a tartalom bevált?, — mint szerző nem mondhatom. De azt engedjék meg nekem, hogy e legujabb szépirodalmi czikkeimet ugy a leányszivek és asszonyszivek, mint az értök rajongó állitólag erősebb nemnek szives érdeklődésébe kitünő tisztelettel ajánlhassam. A mü előfizetési ára 2 korona. A nyomandó példányok száma iránti tájékozás végett kérem az előfizetési iveknek lehetőleg szeptember hó végéig czimemre való elküldését. Gyüjtőknek a mü érdekében elkövetett kedves »zsarolásért« öt előfizető után egy tiszteletpéldányt küldök köszönetem jeléül. Nagyvárad, 1900. szeptember hó. Ponori *Thewrewk* István. Nagyvárad, Fő-utcza 21. sz. alatt.

Művészettörténeti Korrajzok. Bevezetésül a képzőmüvészetek egyetemes történetébe. Irta *Divald* Kornél. Első kötet. Budapest, 1900. 8-rét, 237 lap Divald Kornél neve nem ismeretlen a müvészettörténettel foglalkozók előtt. Kissebb-nagyobb müvészettörténeti dolgozatai sürün látnak napvilágot a müvészeti folyóiratok hasábjain s szava, mint e téren kiváló szaktekintélyé, mindenkor nagy fontossággal bir tudományos körökben. Nemrég a felsőmagyarországi renaissance-épitészetről adott ki egy alapos tanulmányt, mely a kritika részéről osztatlan elismerésben részesült. Most a fenti czimmel egy nagyobb szabásu munkájának első kötete jelent meg, melyről bevezető soraiban maga a következőket mondja: »A *Müvészettörténeti Korrajzok*«, mint már czime is sejteti, nem rendszeres mütörténelmi könyv. a mely a müvészetek fejlődését szigoruan tudományos módszer szerint nyomról-nyomra követi: csak a javát mutatja be annak, a művészetkorszakról-korszakra való fejdődésének a rövid vázolása keretében, a mit a világnak e téren kimagasló nemzetei, illetve az ezekből kivált korszakot alkotó nagy mesterek az épitészetben, szobrászatban és festészetben létre hoztak.

Az egyetemes müvészettörténet anyagából, mondja tovább, annak a szabadabb formában közlése e munka czélja, a minek ismeretére minden müvelt embernek azüksége van. És ennek a czélnak, az előttünk fekvő első kötet után itélve, az egész mü a legteljesebb mértékben meg is fog felelni. Anyagát lelkiismeretesen s tisztult izléssel válogatta össze s abban a modorban adja elő, a mely *Tarczai* György név alatt megjelent szépprózai dolgait oly kedveltekké tették szépirodalmi lapjaink olvasói előtt. A kötet tartalma két részre oszlik. Az első rész az ó-kor képzőmüvészetét tárgyalja, öleli föl, mig a második a középkor képzőmüvészetét tárgyalja egészen a XIV. század végig. A 86 képpel diszitett csinos kiállitásu könyv a Szent István-Társulat kiadása. Ara füzve 2 korona, diszes kötésben 2 korona 40 fillér. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest. VIII. Szent-királyi utcza 28. sz.

Igazságszolgáltatás.

—

Tóth Béla párbaja.

Budapest, szept. 15.

Nagy izgatottság közt folyt ma le annak a párbajnak a tárgyalása, melyet *Tóth* Béla, a kiváló iró ez év február 5-én vivott meg *Kacziány* Géza tanár és iróval. Tóth a Pesti Hirlap egyik »Esti levél« feliratu czikkében Kacziány Ödön festőmüvésznek »Sphinx« ezimü festményével foglalkozott. Az Esti levél elárulta, hogy a festményt 1896-ban el sem fogadták az 1896-iki tárlatba, de már 1898-ban, a mikor Kacziány zsüritag lett, a kormány meg is vette a Sphinxet, talán 2000 koronáért.

Az Esti levélre Kacziány Géza egy »Éjféli levél«-lel válaszolt a Hazánk hasábjain s abban sértésekkel illette Tóth Bélát. Erre Tóth két barátja, dr. Kenedi Géza és Hentaller Lajos orsz. képviselő utján provokálta Kacziányt. Ez azonban kijelentette, hogy nem ad elégtételt olyan embernek, a kinek már 19 év előtt sem adott. E nyilatkozat a kihivó segédeket arra birta, hogy felük, Tóth Bélát illetőleg becsületbiróságot — ajánlottak föl.

Kacziányék még ebbe sem akartak belemenni, hanem e helyett a segédei: dr. Schulhof Géza és Kimnach László fölkeresték Kenedit, mint a P. H. szerkesztőjét, a ki viszont Gajáry Ödön és Wolfner Tivadar képviselőket nevezte meg segédeiül. Ugy látszott, hogy mindjobban összebonyolódik az ügy, de mindennek végét szakitotta egy kijelentés, melyet dr. Kenedy tett előzőleg:

— Nem lehet egy olyan irót, a minő Tóth Béla, a vesztőhelyre vinni akarni s Kacziány csak ő vele verekedhetik meg. Másvalakivel helyette nem, mert ez Tóth Béla megbecstelenitése lenne.

Mivel pedig Kacziányék maguk már előbb fölöslegesnek tartották a becsületbiróságot, a párbaj megtörtént! Karddal vivtak a felek és Tóth könnyebben, Kacziány valamivel sulyosabban sebesült meg a karján. A párviadal miatt mindketten a biróság elé kerültek s az ügyet ma tárgyalta a törvényszék Lenk kir. táblai biró elnöklésével. Közvádló dr. Balázs kir. alügyész volt. Az elnök legelőbb a vádlottakat hallgatta ki.

Tóth Béla elismeri, hogy a párviadalban részt vett.

Elnök: Bünösnek érzi magát?

— Csak annyiban, hogy párbajoztam. Többet nem is kivánok vallani, majd objektivebben beszélhetnek a segédek.

Kacziány Géza, a másik vádlott, kijelentette erre, hogy ő csak »kényszerüségből« állt ki Tóth Bélának s igy kéri a 77. §-t alkalmazni, a mely ily esetekben a büntetés alól mentesit.

Már itt is látszott, hogy a tárgyalás izgalmas lesz. A vihar ki is tört hamarosan.

Elnök: Mit ért ön az alatt, hogy kényszerből párbajozott?

Kacziány: Azért, mert különben Tóth — párbajképtelen. (Mozgás.)

Alig ejtette ki Kacziány e szót, a vele szemben ülő Tóth Béla izgatottan ugrott föl a helyéről és minden erejéből odakiáltotta ellenfelének;

— Gazember, aljas, nyomorult!

A jelenet hatása leirhatatlan. Fölállt, fölugrott a teremben mindenki a helyéről s izgatottan leste a történendőket. A zaj közben pedig erélyes hangon szólalt meg Lenk elnök:

— Tóth vádlottat rendre utasitom használt sértő kifejezéséért.

Utóbb pedig az elnök azt jelentette ki, hogy hasonló kifejezések esetén Tóth Bélát is pénzbirsággal fogja illetni, Tóth erre előadta, hogy Kacziány őt »premeditált« szándékkal sértette volt, előre eltökélve, hogy elégtételt azonban adni nem fog. Ezért rendreutasitást kapott Tóth, azután a biróság dr. Kenedi Géza, dr. Schulhof Géza és Kimnach László tanukat hallgatta még ki.

A bizonyitás, melynek során is több élénk szóváltás támadt, jó hosszan tartott még s aztán dr. Balázs Elemér kir. alügyész meghallgatása után a törvényszék Kacziány Gézát tizennégynapi, Tóth Bélát kétnapi államfogházra itélte.

Az itélet jogerős.

A nagyváradi kir. tábla kitüzött ügyei.

Előadó: *Harmathy Károly.*

1656 Petrus Pasku és társai rablás.
1698 Papitz János testi sértés.
1699 Eiländer Jakab és társai testi sértés.
2294 Stettner Lajos hatóság elleni kihágás.
2423 Nemes Márton és társa testi sértés.
2696 Fekete Tógyer uzsora.
1742 Özv. Kohn Ignáczné sikkasztás.
2256 Márta Ferencz közbiztonsági elleni kihágás.
2425 Márta Ferencz közbiztonság elleni kihágás.
2419 Fazekas Imre közcsend elleni kihágás.

Előadó: *Molnár Géza.*

2120 Tasadon Anna testi sértés.
2139 Szabó József és társa hatóság elleni erőszak.
2164 Per Petruné becsületsértés.
21F5 Lingurár Jocza becsületsértés.
2728 Kovács Pál közveszélyü cselekmény.
2816 Balla György lopás.
2701 Cs. Szabó Dániel testi sértés.
2702 Id. Cs. Farkas Bálint s. t. ingatlan jogtalan elfoglalása.

Előadó: *Bige Gyula.*

2486 Kovács Katz Mór testi sértés.
2554 Blazsek Antal nyilvános rágalmazás.
2616 Kecskés Andrásné és társai lopás.

2629 Jaszli Józsefné és társa becsületsértés.
2636 Jock János és társai becsületsértés stb.
2641 Ifj. Pinczo József közegészség elleni s testi épség elleni kihágás.
2402 Rosensohn Jenő és társai lopás.
2500 Kuzmann János testi sértés.
2528 Rosensohn Jenő és társa lopás, orgazdaság.
2545 Hubert Vilmos és neje testi sértés.
2556 Lukács Mihály lopás.

ZENE és MÜVESZET.

A nagyváradi zeneiskola térfoglalása. A nagyváradi zeneiskola, — melyet Nagyvárad város vezetősége sehogy sem akar *hivatalosan* észrevenni — igen szépen halad a fejlődésnek azon az utján, a melynek a végén az állam és a város által segélyezett állandó *Conservatorium* diszes palotája vár reá. Magára s egy pár ideális emberre hagyatva lassan bár, de biztosan révbe ér. A beiratkozott növendékek száma oly tetemesen szaporodik, hogy az iskola vezetősége az alkalmazott s kiváló zenei kvalitással biró Herncsirek István és Vomácska József karmesterek mellett még két *magyar* zenetanárt szerződtetett. Az egyik *Vigh* Károly nyugalmazott szinházi karnagy, a másik pedig *Tomm* Béla hires hegedü-virtuóz, vármegyénk szülötte, a világhirü Joachim tanitványa.

MULATSAG.

A Kath. Legényegylet mai mulatságára nagyban folynak az előkészületek. A gondos rendezőség beszerzett másfélezer *képes levelező-lapot*, melyek izléses kiállitásukkal a mulatságon általános tetszést fognak aratni. Délelőtt kezdődik a mulatság mise után, 10 órakor *versenykuglizással*, melynek bajnokságáért tovább folyik a küzdelem délután. A kugli-bajnok érdemeihez méltó kitüntetésben fog részesülni este a *tánczmulatságon*, mely *7 és fél órakor a Zöldfában* veszi kezdetét. Hogy ott mi fog történni, azt előre meg nem irhatjuk; annyi bizonyos, hogy a tánczosok is, a leányok is készülnek rá erősen. Ebből pedig legalább is egy párathanul jól sikerült mulatság fog kipattani.

Szüret a Fekete Sasban. Megemlékeztünk már arról, hogy az Ipart. Ifjuságának Önképző-egylete, mint minden évben, ugy az idén is szüreti mulatságot rendez a »Fekete Sas« nagytermében. S mint értesülünk, az idei mulatság egyike lesz az egylet által rendezni szokott jókirü mulatságoknak. A rendezőség az idei mulatságot érdekesebbé teendő egy alföldi parasztlakodalom bemutatását vette föl a mulatság müsorába. Minthogy pedig mostanában a Göre Gábor biró ur nótáitól hangos az ország, s a társadalom minden rétegében a biró ur könyvét olvassák: a rendezőség elhatározta Göre Martsh lakodalmának a bemutatását. — Ugyanazért levélbeni kéréssel járult szerzőhöz: Gárdonyi Gézához, ki a következő levél kiséretében meg is engedte. Iparos ifjak Önképző-egylete. Göre Martsa lakodalmát előadhatják. A mulatság e hó 30-án lesz. A meghivót a napokban fogják szétküldeni.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából forditotta: K—ő.

44.

Másnap a fiatal pár Páris felé vette utját. Az öreg Jeanne asszony addig könyörgött nekik mig őt is magukkal vitték

Arra a három hónapra, melyet Párisban szándékoztak eltölteni a Voltaira-boulevardon béreltek szállást. Ezt azért választotta Jakab, mert közel esett egy neves mechanikus mühelyéhez, hol ő két Amerikában látott földmüvelési gépet igyekezett saját tervei szerint átalakitani. Ez körülbelül három hónapot veendett igénybe s már két hónapja dolgozott rajta.

Házasságuk első napjai gyorsan teltek s kedves emlékeket véstek az ifju nő lelkébe, melyek nem törölhették ugyan ki a borzasztó események emlékét, de jelenytékenyen mérsékelték. A távolság is sokat enyhitett Lucie fájdalmán s átengedhette magát a nyugodt boldogságnak.

Mily boldog volt Lucie! A magány hosszu évei után a Jakab mellett eltöltött édes órák villámgyorsan repültek el felette. Jakab mindig ugyanazon szeretettel és gyöngédséggel vette őtet körül. Luciet egészen átváltoztatta a szerelem: kissé komoly arczára derültség költözött, a természetes tartózkodás még növelte bájait.

Jakab a délelőttöket a gépésznél töltötte, felügyelve a munkálatok menetére; délután pedig kisétált nejével; bejárták Páris nevezetesebb helyeit, hol Lucie még soha sem járt.

Ez az életmód azonban nyomasztóvá kezdett válni előttük; Jakab haza akart menni Centrewille-be, hogy átvegye birtokai kezelését; azonfelül igen rosszul érezte magát szük lakásán és Páris keskeny utczáin, minthogy a végtelen pusztához, szabad, jókedvü élethez volt szokva. Lucie is szeretett volna már uj otthonába menni.

Jakab, hogy kitüzött munkájával gyorsabban elkészüljön, most már délutánonkint is elment a gépészhez, Lucie nagy bánatára, ki meg volt fosztva férje társaságától.

Egy este Jakab kissé korábban ment haza, mint máskor s nejét nem találta otthon, mert elment egy kis sétát tenni a főváros utczáin. Elhatározta, hogy eléje megy, miután Jeanne asszony megmondta, hogy körülbelül hol találhatja meg.

Megindult több utczán keresztül, lassan, szivarozva és jobbra-balra tekintgetve, hogy nem látja-e meg Luciet.

Egy korosabb férfi vonta most magára figyelmét, ki a szomszédos házból lépett ki és elhaladt előtte.

— Lám csak, mondta magában, ez az arcz nem ismeretlen előttem, valahol láttam már ezt az embert.

Tovább ment. Tiz lépéssel tovább visszafordult, az ismeretlen még mindig ott állott a járda szélén, valószinüleg a kocsiuton akart átmenni és a fogatok elvonulását várta.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A galicziai hadgyakorlatok.

Jasló, szep. 15. (Saját. tud. távir.) A mai zárógyakorlatoknak szép idő kedvezett. Ő Felsége György bajor herczeg kiséretében vasuton Tarnovjecbe ment. A lefujásra Ő Felsége valószinüleg dél felé fogja kiadni a rendeletet.

A trónörökös Bécsben.

Bécs, szept. 15. (Saj. tud. táv.) Ferencz Ferdinánd főherczeg a császárgyakorlatokról ma reggel ideérkezett.

Hornig püspök a kivándorlás ellen.

Veszprém, szept. 15. (Saját tud. távirata.) Báró *Hornig* veszprémi püspök legujabb körlevelében felhivja az egyházmegye papjait, hogy kövessenek el mindent a kivándorlásra csábitó lelketlen ügynökök müködése ellen. Felhivja továbbá, hogy értessék meg a néppel, hogy az ügynökök akcziója gaz csalás. Ezek csak a hajóvállalatok fizetett kufárjai, kik a legnagyobb nyomorba üzik a szegény népet.

Öngyilkos postafőtiszt.

Kassa, szept. 15. (Saj. tud. távir.) Nagy feltünést keltett az egész városban *Alberty* Béla postafőtiszt öngyilkossága, a ki ma délelőtt forgópisztolyával agyonlőtte magát. Az öngyilkosság okát eddig nem tudják.

Ferdinánd fejedelem Alcsuthon.

Alcsuth, szept. 15. (Saját tud. táv.) Ferdinánd bolgár fejedelem ma éjjel *József* kir. herczeg látogatására Alcsuthra érkezett. Innen egyenesen Szófiába utazik.

Brassó követője.

Besztercze, szept. 15. (Saj. tud. tár.) Besztercze város képviselő testülete mai napon megtartott gyülésén botrányos határozatot hozott. Csatlakozva Brassó város multkori hazafiatlan határozatához, *két* magyar képviselőtestületi tag szavazatával szemben egyhangulag kimondta, hogy a várost ezután hivatalosan *Bistritz*-nek fogják nevezni.

Umberto jótéteményei.

Róma, szeptember, 15. (Saj. tud. táv.) Ricciotti Garibaldi, a kiről a lapok azt irták, hogy Umberto királytól segélypénzeket kapott, a »Tribunában« kijelenti, hogy az elhunyt királytól sem közvetlenül, sem más által soha sem kapott egy fillért sem. Garibaldi szemére hányja Cariolatonak, hogy nyilvánosságra hozta a király jótéteményeit, a ki pedig mindig arra törekedett, hogy azokról senki sem tudjon.

A román-bolgàr konfliktus.

Bukarest, szept. 15. (Saját tud. táv.) A kabinet tagjai között nagy nézeteltérések merültek föl, mert Carp miniszterelnök és több más miniszter nem helyeslik a külügyminiszternek nagyon is erélyes föllépését Bulgária ellen. Minthogy a mostani kritikus időben valamely miniszter lemondása nagy zavarokat okozhatna, a külügyminiszter állitólag egészségi okokból több hétre Karlsbadba utazott, hogy igy a mérsékeltebb párt a konfliktust békésen elintézhesse.

A bolgár foglyok sorsa.

Ruszcsuk, szept. 15. (Saját tud. táv.) Az ide érkezett utasok borzasztó dolgokat beszélnek a bolgár foglyokról. Azt mondják, hogy a román börtönök telve vannak bolgár foglyokkal, a kiket éheztetnek, borzasztóan kinoznak, ugy, hogy a jajgatásuk az utczára hallatszik.

Elhunyt egyetemi tanár.

München, szept. 15. (Saját tud. távirata.) Planck egyetemi tanár, titkos tanácsos, 84 éves korában ma meghalt.

Öngyilkos asszony.

Pécs, szeptember 15. (Saját tud. távirata.) *Reif* Károly szállitóczég tulajdonosának a felesége ma hajnalban strichinnel megmérgezte magát. Az öngyilkosságnak állitólag az volt az oka, hogy a biróság nemcsak a férje, hanem ellene is kimondotta a csődöt.

A választás utóhangja.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) A választás lezajlása után az egyetemi hallgatók egyre lazonganak. A liberális ifjak ma küldöttséget menesztettek az egyetem rektorához, hogy a tegnapi választás megsemmisitését kérjék. A rektor megigérte, hogy a választást megfogja vizsgálni.

A rejtélyes gyilkosság.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) *Füzesséryt* a tegnap megtartott szemle alkalmával kivitték a gyilkosság helyszinére. A vádlott nyugodtan magyarázta az esetet. Ott találta *Flesch* Alfrédot is, a kit köszöntött, de az alig viszonozta az üdvözlést. *Flesch* fontos vallomást tett, melynek alapján azügyész *Füzesséry* további fogságban való tartását inditványozta.

A franczia parlament.

Páris, szept. 15. (Saj. tud. táv.) A »Siécle« szerint a franczia parlament a kiállitás bezárása után, november 6-án fog összeülni. Ugyan ezen lap szerint a miniszterium lemondásáról szóló hirek teljesen alaptalanok.

Bomlik a búr sereg.

London, szept. 15. (Saját tud. távir.) A »Standard« jelenti: A búrok lydenburgi polgárokat a kocsikhoz kötöttek és ugy vitték azokat hadiszolgálatra. A búrok előőrsöket alig képesek állitani, minthogy ezek mindig megszöknek. Néhány nap mulva az egész vasutvonal az angolok birtokában lesz és ezzel a búrok a külvilágtól el lesznek zárva. Vagy a hegyekbe kell menekülniök, vagy pedig meg kell adniok magukat.

Krüger és a háboru.

Brüsszel, szept. 15. (Saját. tud. táv.) Pretóriából érkezett hir szerint *Krüger* elnök távozásával még nem fejezik be a háborut. A búrok erősen szervezkednek és a tulajdonképeni guerilla harczokat most kezdik meg.

Krüger elnök Párisba, majd Szent-Pétervárra megy, hogy a czárnál az intervencziót kieszközölje.

Krüger menekülése.

London, szept. 15. (Saját tud. táv.) A »Caily Mail« szerint Krüger legközelebb a »Herzog« német hajón Európába utazik. — Krüger nagymennyiségü aranyat küldött előre, melylyel az Anglia elleni campagnet szándékozik folytatni.

KOZGAZDASAG.

A czirokgyár közgyülése. Az uj czirok-seprő és szalmakalapgyár részvénytársaság október hó első felében tartja közgyülését. A volt Weinberger féle szeszgyárban már nagyban folynak az átalakitási munkálatok. Ott lesz tudvalevőleg az uj gyár, melynek a müködése elé nagy bizalommal tekintenek az összes szakemberek.

Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő nyereményeket huzták ki:

5000 koronát nyertek: 64296 74930 69428.

2000 koronát nyertek: 2561 6844 10348 14222 17723 21634 24157 27525 28799 29202 31732 34119 36599 45383 47113 55399 58033 58444 62186 66432 66670 68831 74181 77589 82318 82646 89862 90009 90715 91605 96369.

1000 koronát nyertek: 1664 1997 8593 9698 11459 10431 19075 13447 13453 14865 14865 16662 19422 21502 23053 23169 27115 28672 29391 32059 32559 35768 37612 46225 46502 47296 47366 53376 54217 60554 63558 68589 71627 73101 71155 77789 75342 82182 86126 88935 85411 92238 2458 4577 6377.

500 koronát nyertek: 1037 2123 5265 10780 16486 16615 17039 17678 19310 21318 22257 23211 25386 25796 26990 27282 22166 24010 24523 28387 27382 28732 30712 31726 32739 33480 36196 37847 38417 38497 41152 44790 45308 44568 48280 49496 52033 53783 59679 56550 56683 61914 70371 71901 74816 72937 73598 79418 80062 80508 89078 85426 85455 85621 87162 88390 95491 96394 96567 96723 96764 69845 57940.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szept. 15.

Buza októberre	7.46
Buza juniusra	7 93
Tengeri	6 40
Rozs okt.	6 94
Zab okt.	5 21
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 15.

Osztrák hitel	664.—
Magyar hitel	680.—
Államvasut	667 50
Rimamurányi	540 50
Magyar jelzálog	432.—
Salgótarján	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. szept. 15-én.

Magyar aranyjáradék 4%	96 10
Magyar koronajáradék	90.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	100
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	99.60
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	90.—
Italmérési jog megváltási kötvény	98 25
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	92.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	162.75
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	141 50
Osztrák járadék papirban	97.35
Osztrák járadék ezüstben	97 20
Osztrák járadék aranyban	97 15
Osztrák korona járadék	97.40
Osztrák államsorsjegyek	132 50
Osztrák magyar bankrészvény	17.05
Magyar hitelbankrészvény	677.—
Osztrák hitelintezet részvény	664.—
Párisi vista	96 30
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.32
Németbirodalmi márka	118 20
London vista	242.15
20 márkás arany	28.66

A szerkesztőért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Mellékkereset!

Bármely foglalkozásu személyek

sok pénzt

kereshetnek, költség és rizikó nélkül, ha egy ügynökséget hajlandók átvenni.

Ajánlatok **F. D. 100.** alatt **Leipzig-Lindenau.**

1984 – 1900 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az élesdi kir. járásbiróság mint tkv. hatóság közhirré teszi, hogy Popa Ileána férj Rigó Zacharné végrehajtatónak *Popa Mitru végrehajtást szenvedő elleni 33 kor. 70 fill.* és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagyváradi kir. törvényszék az élesdi kir. járásbiróság területén lévő Czéczke községben fekvő czéczkei 19 sz. tjkvben A I. 7—10 rend. (25—26 28—29 167—170 307—308) hrsz. a felvett ingatlannak s az utánna járó legelő és erdő járandóságnak a B. 2. rndsz. bejegyzés szerint Popa Mitru nevén vezetett ⅓-ad tulajdon jutalékára 724 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az *1900. évi október hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor Czéczke község házánál megtartandó* nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának *10 %-át* vagyis *72 kor. 40 fillért* készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Élesden 1900. évi julius hó 19 napján, az élesd kir. jbiróság mint tkv. hatóságnál.

Marosy Endre,
kir. albiró.

Az összes

nép- és középiskolai

tankönyvek

valamint mindennemü papir, iró és rajzeszközök a legjutányosabb áron kaphatók:

SEBŐ J. IMRE könyv- és papirkereskedésében

NAGYVÁRAD, Fő-utcza

(Olány-ház.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.
Budapest	ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	**9 15**	— —
Rákos	»	7 02	8 51	2 08	**6 06**	**9 28**	— —
Ujszász	»	8 28	10 59	3 32	**8 40**	**10 56**	— —
Szolnok	»	9 07	11 31	3 56	**9 27**	**11 19**	— —
Szajol	»	9 21	11 50	4 09	**9 46**	**11 33**	— —
P.-Ladány	»	10 43	2 —	5 28	**11 53**	**12 55**	**4 54**
Báránd	»	— —	2 12	— —	**12 07**	— —	**5 11**
Sáp	»	— —	2 27	†5 48	**12 24**	— —	**5 32**
B.-Ujfalu	»	11 18	2 47	**6 03**	**12 46**	**1 33**	**5 58**
M.-Peterd	»	— —	3 —	— —	**1** —	— —	6 15
M.-Keresztes	»	— —	3 12	— —	**1 14**	— —	6 31
Bors	»	— —	3 25	— —	**1 28**	— —	6 50
Püspöki	»	11 48	3 32	— —	**1 36**	— —	7 02
Nagyvárad	érk.	11 56	3 42	**6 39**	**1 48**	**2 11**	7 16
Nagyvárad	ind.	12 16	3 58	**6 46**	**2 06**	**2 18**	12 25
V.-Velence	»	— —	4 05	— —	**2 30**	**2 25**	12 32
F.-Vásárhely	»	— —	4 16	— —	**2 41**	— —	12 45
M.-Telegd	»	12 48	4 38	**7 15**	**3 03**	**2 50**	1 12
Élesd	»	†1 02	4 56	†**7 28**	**3 21**	†**3 04**	1 37
Rév	»	1 26	5 20	**7 50**	**3 45**	**3 26**	2 10
Csucsa	»	2 16	**6 31**	**8 37**	**4 53**	**4 16**	3 49
B.-Hunyad	»	2 49	**7 16**	**9 08**	**5 32**	**4 52**	4 48
Jegenye	»	3 15	**7 49**	†**9 33**	†**6 01**	— —	5 34
Kolozsvár	érk.	3 50	**8 33**	**10 08**	**6 59**	**5 55**	**7 40**

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
Kolozsvár	ind.	— —	**5 23**	7 —	12 32	**6 13**	**11 01**
Jegenye	»	— —	†6 11	7 59	†1 14	**7 16**	— —
B.-Hunyad	»	— —	6 40	8 37	1 44	**7 55**	**12 20**
Csucsa	»	**3 25**	7 09	9 19	2 15	**8 37**	**12 52**
Rév	»	**5 26**	7 47	10 08	3 01	**9 32**	**1 34**
Élesd	»	**5 54**	†7 59	10 25	†3 15	**9 49**	†**1 48**
Mező-Telegd	»	6 21	8 11	10 42	†3 28	**10 07**	**2 01**
F.-Vásárhely	»	6 49	— —	11 01	— —	**10 27**	— —
Várad-Velencze	»	7 02	8 32	11 10	— —	**10 37**	**2 25**
Nagyvárad	érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	**10 44**	**2 31**
Nagyvárad	ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	**11 04**	**2 38**
Püspöki	»	2 36	8 52	11 47	— —	**11 14**	— —
Bors	»	2 47	— —	11 54	— —	**11 22**	— —
Mező-keresztes	»	3 12	— —	12 05	— —	**11 37**	— —
Mező-Peterd	»	3 30	— —	12 17	— —	**11 50**	— —
B.-Ujfalu	»	4 07	9 23	12 29	4 50	**12 05**	**3 18**
Sáp	»	4 39	†9 38	12 47	— —	**12 25**	— —
Báránd	»	5 01	— —	1 01	— —	**12 41**	— —
P.-Ladány	»	5 17	10 06	1 34	5 40	**1 19**	**4 03**
Szajol	»	— —	11 21	3 08	**6 59**	**3 04**	**5 19**
Szolnok	»	— —	11 44	3 35	**7 32**	**3 37**	**5 39**
Ujszász	»	— —	12 03	3 58	**7 50**	**4 05**	**5 58**
Rákos	»	— —	1 37	**6 03**	**9 28**	6 52	7 38
Budapest	érk.	— —	1 50	**6 20**	**9 40**	7 10	7 50

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v	V. v.
P.-Ladány	ind.	**4 06**	**1 24**	**5 35**	10 53	2 29	6 08
Debreczen	»	**5 14**	**2 33**	**6 26**	11 44	3 36	7 41
Érmihályfalva	érk.	6 35	**3 57**	— —	1 —	4 58	— —

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Érmihályfalva	ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	**9 14**	— —
Debreczen	»	7 51	12 36	4 16	**7 10**	**10 27**	9 01
P.-Ladány	érk.	— —	1 45	5 03	**8 40**	**11 28**	9 48

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

		V. v	V. v.
Debreczen	i.	8 35	4 31
Sáránd	»	9 28	5 16
H.-Bagos	»	9 41	5 26
H.-Pályi	»	10 05	5 48
M.-Pályi	„	10 20	5 59
N.-Léta-Vértes	érk.	10 43	**6 18**

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta

		V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes	ind.	**5 25**	1 05
M.-Pályi	»	**5 47**	1 30
H.-Pályi	»	6 03	1 48
H.-Bagos	»	6 18	2 05
Sáránd	»	6 40	2 29
Debreczen	é.	7 18	3 13

Sáránd—Derecske,

Sáránd	ind.	9 38	5 26
Derecske	érk.	9 57	5 45

Derecske—Sáránd.

Derecske	ind.	6 00	1 49
Sáránd	érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7 00**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Gyapju	»	10 56	5 10	**7 52**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	†**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	»	2 10	**7 41**	**4 44**
Oroháza	»	3 10	**9 10**	**5 50**
H.-M.-Vásárhely	«	4 00	**10 02**	7 00
Szeged	«	4 35	**10 55**	7 55

Szeged—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	**3 40**	10 25	**6 40**
H.-M.-Vásárhely	»	**4 38**	11 05	**7 50**
Orosháza	»	**5 41**	11 54	**9 20**
Csaba	»	7 00	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Gyapju	»	— —	4 42	7 29
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Arad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	**7 —**
Ősi	»	10 30	4 41	**7 16**
Less	»	10 48	5 01	**7 40**
Cséffa	»	11 03	5 19	**8 05**
Szalonta	»	11 26	5 44	**8 46**
Kötegyán	»	11 46	**6 05**	**9 15**
Sarkad	»	11 57	**6 17**	**9 31**
Gyula	»	12 21	**6 44**	**10 01**
Csaba	érk.	12 42	**7 06**	**10 30**
Csaba	ind.	2 23	**7 18**	**4 32**
Kétegyháza	»	2 54	**7 45**	**5 38**
Arad	érd.	3 55	**8 48**	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Arad	ind.	**5 10**	11 20	**9 35**
Kétegyháza	»	6 14	11 31	**10 54**
Csaba	érk.	6 40	12 57	**11 24**
Csaba	ind.	7 —	2 33	**4 50**
Gyula	»	7 27	3 05	**5 26**
Sarkad	»	7 47	3 27	**5 56**
Kötegy	»	7 56	3 39	6 10
Szalon	»	8 2[illegible]	4 10	6 47
Cséffa	»	8 4[illegible]	4 34	7 18
Less	»	9 04	5 —	51
Ősi	»	9 21	5 19	61
Nagyvárad	érk	9 3[illegible]	5 30	31

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

		Tv. sz. sz.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	**5 35**	**2 40**
V.-Velencze	»	**5 47**	**2 51**
Félix-Fürdő	»	**6 11**	**3 18**
Kardó	»	**6 26**	**3 27**
Nyárló	»	**7 07**	**4 07**
Magyar-Gyepes	»	**7 19**	**4 18**
Tasádfő	»	**7 34**	**4 32**
Drág-Cséke	»	**7 55**	**4 46**
Magyar-Cséke	»	**8 12**	†**5 01**
Dusesd	»	**8 25**	†**5 18**
Szombatság-Rogoz	»	**9 02**	**5 47**
Hollód	»	**9 15**	**5 59**
Gyanta	»	**9 29**	**6 12**
Sólyom	»	**9 55**	**6 36**
Borz	»	†**10 10**	†**6 50**
Belényes-Ujlak	»	**10 22**	**7 01**
Sonkolyos	»	†**10 35**	†**7 13**
Belényes	»	**11 21**	**7 47**
Szudrics	»	**11 44**	**8 09**
Lunka-Rézbánya	»	**12 13**	†**8 34**
Vaskóh	érk.	**12 [illegible]9**	**8 49**

Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.

		Sz. v.	Th. v. sz. sz
Vaskóh	ind.	**4 —**	**2 55**
Lunka-Rézbánya	»	†**4 12**	**3 08**
Szudrics	»	**4 39**	**3 37**
Belényes	»	†**5 07**	**4 16**
Sonkolyos	»	**5 28**	†**4 39**
Belényes-Ujlak	»	†**5 40**	†**4 51**
Borz	»	**5 49**	**5 01**
Sólyom	»	**6 05**	**5 22**
Gyánta	»	**6 26**	†**5 43**
Hollód	»	**6 40**	**6 —**
Szombatság-Rogoz	»	†**7 01**	**6 29**
Dusesd	»	†**7 25**	†**6 55**
Magyar-Cséke	»	**7 37**	**7 08**
Drág-Cséke	»	**7 56**	**7 33**
Tasádfő	»	**8 10**	†**7 47**
Magyar-Gyepes	»	**8 24**	**8 02**
Nyárló	»	**8 34**	**8 13**
Kardó	»	**8 57**	†**8 36**
Félix-Fürdő	»	**9 10**	†**8 49**
V.-Velencze	»	**9 31**	**9 10**
Nagyvárad	érk.	**9 41**	**9 21**

Nagyvárad—Érmihályfalva.

		Személy v.		Vegyes v.	
Nagyvárad	ind.	4	15	6	44
B.-Püspöki	»	4	30	7	10
Bihar	»	4	50	7	36
Paptamási	»	5	14	8	05
Gyapoly	»	5	27	8	44
B.-Diószeg	»	5	43	8	59
Nagykágya	»	5	55	9	07
Székelyhid	»	**6**	**24**	9	32
Érselind	»	**6**	**45**	10	—
Érmihályfalv.	érk.	**7**	**15**	10	36

Érmihályfalva—Nagyvárad.

		Személy v.		Vegyes v.	
Érmihályfalv.	ind.	6	10	5	2[illegible]
Érselind	»	6	40	**6**	—
Székelyhid	»	7	10	**6**	48
Nagykágya	»	7	22	**7**	02
B.-Diószeg	»	7	35	**7**	22
Gyapoly	»	7	50	**7**	40
Paptamási	»	8	11	**8**	08
Bihar	»	8	29	**8**	3[illegible]
B.-Püspöki	»	8	52	8	[illegible]
Nagyvárad	érk.	9	06	[illegible]	[illegible]

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

		Vegy. v.		Tv. sz. sz.	
Szombatság-Rogoz	in	9	10	**6**	**35**
Nánhegyesel	»	†9	36	†**7**	**01**
Dobrest	érk.	9	46	**7**	**11**

Dobrest—Rogoz—Szombatság

		Vegy. v.		Tv. sz. sz.	
Dobrest	ind.	6	06	4	22
Nánhegyesel	»	†6	16	†4	32
Szombatság-Rogoz	ér	6	40	4	56

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.

				V. v.	Sz. v.
Nagyvárad	— —	—	ind.	**5 50**	**2 —**
Ősi	— —	—	»	6 09	2 14
Uj-Palota	— —	—	»	6 24	2 29
Gyires	— —	—	»	6 41	2 42
Körösszeg	— —	—	»	7 02	3 01
Szakál	— —	—	»	7 33	3 31
Nagy-Tóti	— —	—	»	7 55	3 47
Komádi	— —	—	»	8 25	3 59
Iráz	— —	—	»	[illegible]8 42	4 16
Kót	— —	—	»	9 19	4 39
Vész ő	— —	—	»	9 44	5 10
Szeghalom	— —	—	»	10 34	5 55
Körös-Ladány	— —	—	»	11 —	**6 12**
Kéthalom	— —	—	»	11 18	**6 30**
Déva-Ványa	— —	—	»	12 03	**6 55**
Ózed	— —	—	»	12 21	**7 15**
Gyoma	— —	—	érk.	12 45	**7 39**

Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.

				Sz. v.	V. v.
Gyoma	— —	—	ind.	3 40	**2 30**
Ózed	— —	—	»	4 07	2 54
Déva-Ványa	— —	—	»	4 37	3 26
Kéthalom	— —	—	»	4 54	3 43
Körös-Ladány	— —	—	»	**5 13**	4 06
Szeghalom	— —	—	»	**5 40**	4 38
Vésztő	— —	—	»	6 12	5 22
Kót	— —	—	»	6 38	5 [illegible]2
Iráz	— —	—	»	6 52	**6 07**
Komádi	— —	—	»	7 10	**6 38**
Nagy-Tóti	— —	—	»	7 22	**6 50**
Szakál	— —	—	»	7 48	**7 23**
Körösszeg	— —	—	»	8 11	**7 47**
Gyires	— —	—	»	8 33	**8 12**
Uj-Palota	— —	—	»	8 47	**8 27**
Ősi	— —	—	»	9 03	**8 46**
Nagyvárad	— —	—	érk.	9 20	**9 05**

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.

		V. v.	Sz. v.
Székelyhid	ind.	9 22	**6 30**
A.-Keresztur	»	10 06	**7 12**
V.-Ábrány	»	10 20	**7 25**
Monos-Petri	»	10 31	**7 35**
Margitta	»	10 51	**7 54**
Felső-Ábrány	»	11 07	**8 09**
Szoldobágy	»	11 31	**8 31**
Bélyok	»	11 47	**8 46**
Széplak	»	12 12	**9 10**
Ipp	»	12 42	**9 38**
Sz.-Nagyfalu	»	1 04	**9 57**
Szil.-Somlyó	érk.	[illegible]8	**10 20**

Sz.-Somlyó—Margita—Székelyhid.

		Sz. v.	V. v.
Szil.-Somlyó	ind.	3 20	2 —
Sz.-Nagyfalu	»	3 45	2 27
Ipp	»	4 02	2 46
Széplak	»	4 37	3 22
Bályok	»	4 50	3 36
Szoldobágy	»	**5 05**	3 52
Felső-Abrány	»	**5 25**	4 14
Margitta	»	**5 46**	4 38
Monos-Petri	»	**5 56**	4 49
V. Abrány	»	**6 06**	5 —
A.-Keresztur	»	**6 19**	**5 14**
Székelyhid	érk.	**6 58**	**5 55**

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

		Vegyesvonat	
Vésztő	ind.	[illegible].4.45	5.27
Okány	»	5.07	5.49
Gyanté	»	5.23	6.07
Sarkad-Keresztur	»	5.36	6.18
Méhkerék	»	5.52	6.36
Kötegyán	érk.	6.—	6.45
Kötegyán	ind.	6.16	6.57
Pósa	»	6.29	7.12
Ilye	»	6.48	7.24
Csegőd	»	7.02	7.39
Erdő-Gyarak	»	7.12	7.49
Árpád	»	7.21	7.59
Fekete-Bátor	»	7.39	8.20
Fekete-Tót	»	7.52	8.35
Tenke	»	8.15	9.03
Rippa	»	8.39	9.32
Mocsár-Gyanta	»	8.51	9.45
Hollód	érk.	9.01	9.57

Hollód—Kötegyán—Vésztő.

		Vegyesvonat	
Hollód	ind.	[illegible].4.35	12.05
Mocsár-Gyanta	»	4.46	12.17
Rippa	»	5.02	12.39
Tenke	»	5.24	1.17
Fekete-Tót	»	5.41	1.39
Fekete-Bátor	»	6.06	2.07
Árpád	»	6.16	2.18
Erdő-Gyarok	»	6.25	2.28
Csegőd	»	6.34	2.38
Illye	»	6.57	2.58
Pósa	»	7.07	3.09
Kötegyán	érk.	7.19	3.22
Kötegyán	ind.	8.06	3.42
Méhkerék	»	8.15	3.52
Sarkad-Keresztur	»	8.33	4.12
Gyanté	»	8.43	4.23
Okány	»	9.02	4.44
Vésztő	érk.	9.10	5.04

Szeghalom—Füzes Gyarmat.

		Vegyes vonat					
Szeghalom	ind.	10	20	—	—	—	5 50
Füzes-Gyarmat	»	10	45	—	—	—	6 17
B.-N.-Bajom	»	11	43	—	—	—	7 15
B.-Udvari	»	11	58	—	—	—	7 30
Szerep	»	12	09	—	—	—	7 41
P.-Ladány	érk.	1	00	—	—	—	8 32

Füzes Gyarmat—Szeghalom.

		Vegyes vonat					
P.-Ladány	ind.	—	—	6	50	2 04	— —
Szerep	»	—	—	7	40	2 48	— —
B.-Udvari	»	—	—	7	54	3 01	— —
B.-N.-Bajom	»	—	—	8	17	3 23	— —
Füzes-Gyarmat	»	—	—	9	09	4 07	— —
Szeghalom	érk.	—	—	9	30	4 28	— —

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitűntetve. A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli időt. — A †-tel jelzett feltételes megálló helyek.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.